

VALITSUSKOMISJONI JA OMAVALITSUSLIITUDE KOOSTÖÖKOGU DELEGATSIOONI LÄBIRÄÄKIMISTE LÕPPROTOKOLL 2015. AASTA RIIGIEELARVE OSAS

Läbirääkimiste poolteks on Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud valitsuskomisjon¹ ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsioon. Valitsuskomisjoni juhhib siseminister, Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni juhivad Eesti Linnade Liidu juhatuse esimees ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu esimees.

Pooled juhivad oma tegevuses Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest, Põhiseaduse paragrahvidest 154 ja 157, Eesti Vabariigi seadustest, poolte poolt kinnitatud läbirääkimiste töökorrast, Valitsuskomisjoni ja omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni 2014. aasta riigieelarve osas läbirääkimiste lõpp- protokollis kokkulepitust ja käesolevate läbirääkimiste käigus vastu võetud otsustest.

LÄBIRÄÄKIMISTE EESMÄRK JA LÄHTEALUSED

Omavalitsusliitude Koostöökogu ja Valitsuskomisjoni läbirääkimiste põhieesmärk on kohalikele omavalitsustele stabiilse, seadustele ning Euroopa kohaliku omavalitsuse hartale põhineva tulubaasi kindlustamine, mis tagaks kohalikele omavalitsustele seadustega ja seaduste alusel pandud ülesannete täitmiseks vajaliku tulubaasi ning võimaldaks kohalikuks arenguks vajalikud investeeringud ja omavalitsuste jätkusuutliku arengu.

Omavalitsusliitude Koostöökogu lähtealused läbirääkimistel:

1. Kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel, kohalike omavalitsuste poolt osutatavate avalike teenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine.
2. Riigikohtu üldkogu 2010. aasta 16. märtsi otsuse 2009. aasta lisaeelarve kohta (kohtuasi nr 3-4-1-8-09) seisukohad ning OECD ja CLRAE ettepanekud omavalitsuste finantsautonoomia suurendamiseks, partnerluse arendamiseks ja omavalitsuste koostöö suurendamiseks.
3. Kohalike omavalitsuste tegevustingimuste kujundamisel, reformide kavandamisel ja läbiviimisel Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõttest lähtumine.
4. Enamuse riigieelarvest eraldatavate toetuste integreerimine kohalike omavalitsuste tulubaasiga, mis jaotatakse maksutulude ja tasandusfondi kaudu.
5. Kohalike omavalitsuste poolt täidetavate riiklike ülesannete eristamine õigusaktides ja rahastamine kulupõhiselt riigieelarvest.
6. Kohalike omavalitsuste koostöö edendamiseks, haldussuutlikkuse tõstmiseks ning teenuste efektiivsemaks osutamiseks analüüsida seadusandlust ja täpsustada seda valdkondades kus omavalitsuste koostöö on otstarbekam, kindlustades koostöö võimalikkuse erineva suurusega territooriumil ja erineva arvu omavalitsuste vahel.
7. Omavalitsuspoliitika põhimõtete ja suundade avamine riigi strateegiadokumentides.

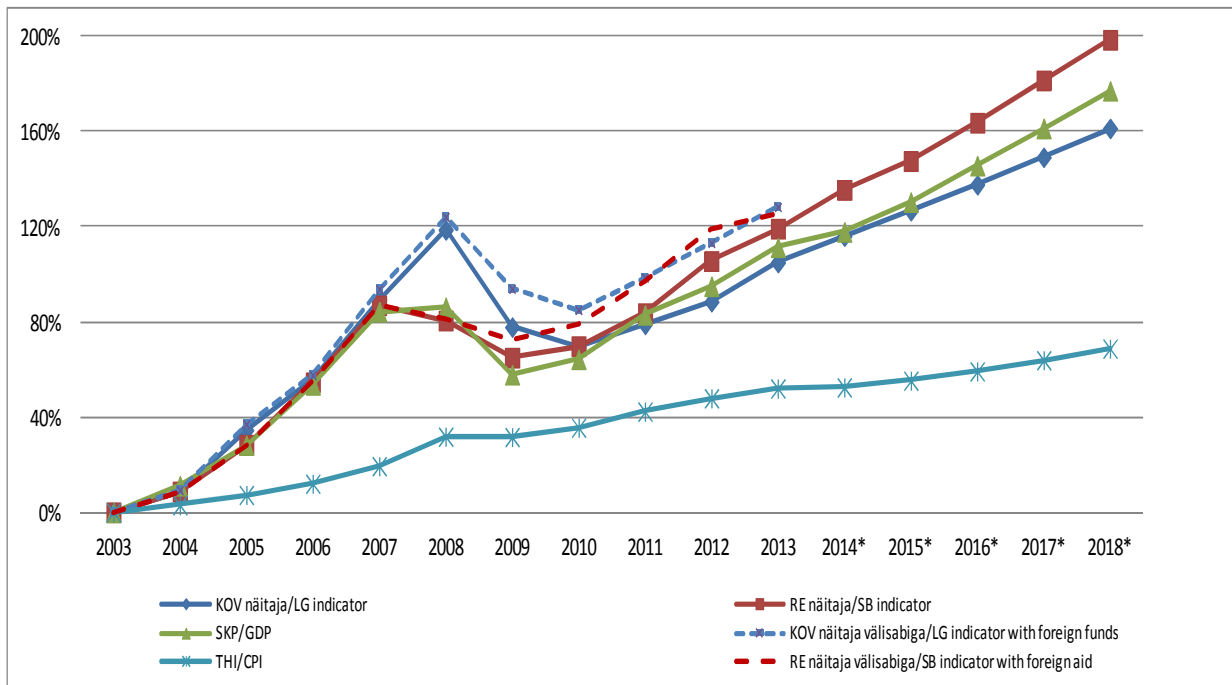
LÄBIRÄÄKIMISTE KÄIK JA TULEMUSED

¹ VV 14.05.2007 määrus nr 246 „Valitsuskomisjoni moodustamine kahepoolsete läbirääkimiste pidamiseks Eesti Omavalitsusliitude Koostöökoguga“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13324548>

I. RAHANDUSE VALDKOND

Eesmärk: Omavalitsustele iseseisva tulubaasi, regionaalse tasakaalustatuse ja kohaliku demokraatia suurendamine.

Joonis. KOV ja RE näitajate ning SKP ja THI muutuse võrdlus perioodil 2003-2018

Tabel 1 Kohalike omavalitsuste põhinäitajad

KOV EELARVED	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*	2017*	2018*
TULUD KOKKU	1 324	1 420	1 489	1 503	1 547	1 603	1 664	1 728
- Tulumaks	619	665	724	779	826	875	927	982
- Maamaks	51	59	57	59	59	59	59	59
- Kohalikud maksud	26	10	11	11	12	12	12	13
- Tasandusfond**	72	72	74	75	75	76	76	76
KULUD KOKKU	1 295	1 422	1 562	1 531	1 584	1 639	1 746	1 770
Kassapõhine tasakaal	29	-2	-73	-28	-37	-36	-82	-42
Tekkepõhine tasakaal	17	-39	-83	-28	-37	-36	-82	-42
Võlakoormus	565	565	636	664	701	737	819	861
Likviidne vara	109	112	99	99	99	99	99	99
Suhtarvud ja kasvud***								
<i>KOV eelarve tulud SKP-s</i>	8,30%	8,35%	8,08%	7,91%	7,70%	7,48%	7,30%	7,15%
<i>KOV tulubaas SKP-s</i>	4,33%	4,34%	4,33%	4,49%	4,49%	4,44%	4,40%	4,38%
<i>KOV koondtasakaal SKP-s</i>	0,18%	-0,01%	-0,39%	-0,15%	-0,18%	-0,17%	-0,36%	-0,17%
<i>KOV koondvõlg SKP-s</i>	3,54%	3,33%	3,45%	3,49%	3,49%	3,44%	3,59%	3,56%
<i>KOV eelarve tulude kasv</i>	4,21%	7,28%	4,90%	0,92%	2,89%	3,66%	3,79%	3,84%
<i>KOV tulubaasi kasv</i>	4,74%	6,74%	8,21%	7,01%	5,58%	5,50%	5,50%	5,48%
<i>Riigieelarve puhastulud SKP-s</i>	15,93%	16,72%	16,44%	17,15%	17,05%	17,02%	17,08%	17,08%
<i>Riigieelarve puhastulude kasv (v.e.a)</i>	8,21%	11,88%	6,64%	7,45%	5,14%	6,49%	6,76%	6,06%

* Prognoos

** Kasv on tingitud kaevandusõiguse tasu ümberkorraldusest

*** SKP arvestused 8.09.14 seisuga

Tabel 2. Poolte seisukohad omavalitsuste tulubaasi ning 2015. aasta riigieelarveliste eraldiste osas

	2014	2015			
		KTK taotlus	Eelarve eelnõu	Kokkulepe	KTK lahkarvamus
1. Tulubaas					
KOV tulumaksuosa	11,6%	11,865 %	11,6%	ei saavutatud	11,865% +18,86 milj. €
KOV tasandusfond	74 868 439	86 030 159	75 484 737	ei saavutatud	86 030 159 +10,55 milj. €
Keskonnatasude jaotuspõhimõtte muutmise kompensatsioon	1 540 748		924 450		
2. Eraldised riigieelarvest					
Meede nr 2 -Haridusvaldkond					
Haridustoetus	205 889 801		223 610 000		
- Palgavahendite osa	179 511 650				
- Koolilõuna toetus	14 541 043 0,78 €/õpilane	1,30 €/õpilane	0,78 €/õpilase kohta õppepäevas	ei saavutatud	1,30 €/õpilane
- Õppekirjanduse s toetus	7 457 014 57 €/õpilane	95 €/õpilane	57 €/õpilase kohta aastas	ei saavutatud	95 €/õpilane
- Õpilaskodude kohatoetus	2000 € /koht	2030 €/koht	2000 € õpilaskodu kohta aastas	ei saavutatud	2030 €/koht
- Riigieelarvest haridustoetuse hulgas investeringuteks kavandatud toetus	2 584 977	16 031 255	2 584 977	Kokkulepe	
Ühisürituste ja aineseksioonide tegevuse toetus	1 171 159	1 288 264	1 171 159		
Toetus koolitranspordi rahastamiseks	0	13 000 000	0	ei saavutatud	13 000 000
Meede nr 3 - Sotsiaalvaldkond					
Vahendid toimetulekutoetusteks	23 000 000		21 610 000		
Vajaduspõhine peretoetus	2 490 000		10 562 400		
Sotsiaaltoetuste ja -teenuste osutamise toetus	3 156 169		3 156 169	Kokkulepe	
- KOV sotsiaaltoetuste teenuste osutamise toetus	817 955				
- puuetega laste hooldamise toetus	1 998 423				
- vajaduspõhise peretoetuse administreerimise toetus	91 625				
Meede nr 4 -KOV kultuuri ja sporditoetused					
Toetused KOV kultuuriasutustele (raamatukogud, muuseumid, teatrid, linnaorkestrid)			3 273 278		
- rahvaraamatukogude tea-	1 767 370	2 002 430	1 767 370	Kokkulepe	

vikute soetamise toetus					
Ujumise algõpetuse programmi toetus	230 080	253 088	230 080	Kokkulepe	
Investeeringutoetus KOV kultuuri- ja spordiobjektidele			313 170		
Meede nr 5- Keskkonna valdkond					
Riigimaade ja jätkuvalt riigi omandis olevate maade hooldamiseks	60 000	78 000	60 000	ei saavutatud	78 000
Meede nr. 6-Kohalike teede hoid					
Eraldised kohalike teede hoiuks	28 071 000	44 201 250	28 012 500	ei saavutatud	44 201 250
- kohalike teede hoiu toetus, mis jaotatakse valemi alusel kõigile KOV üksustele	24 624 028	44 201 250		ei saavutatud	44 201 250
- sihtotstarbelised eraldised Setumaa valdadele, Piirissaarele ja suure liikluskoormusega transiitteedele	3 447 272	0		ei saavutatud	
Meede nr 7 - Regionaalvaldkond					
Sündide ja surmade registreerimise toetus	17 576		17 576	Kokkulepe	
Väikesaarte toetus	415 426		415 426	Kokkulepe	
Üleriigiliste omavalitsusliitude rahvusvahelise koostöö toetamiseks	119 000	125 000	119 000	Kokkulepe	
Pealinna funktsioonide teostamise toetamine	0	255 650	0	ei saavutatud	

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus															
<p>Ettepanek 1. Kohalike omavalitsuste tulude taastamine majanduslanguse eelse perioodi tasemele.</p> <table border="1"> <tr> <td colspan="3">Ettepanek 1.1 Kohalikku eelarvesse laekuva tulumaksu osa järkjärguline taastamine</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>2014</td> <td>2015</td> </tr> <tr> <td>11,57</td> <td>11,6</td> <td>11,865</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>2017</td> <td>2018</td> </tr> <tr> <td>12,13</td> <td>12,13</td> <td>12,13</td> </tr> </table> <p>suurem. 2016 – 0,265%, mis on 2016 planeeritust</p>	Ettepanek 1.1 Kohalikku eelarvesse laekuva tulumaksu osa järkjärguline taastamine			2013	2014	2015	11,57	11,6	11,865	2016	2017	2018	12,13	12,13	12,13	<p><i>Eesmärk: Omavalitsustele iseseisva tulubaasi, regionaalse tasakaalustatuse ja kohaliku demokraatia suurendamine.</i></p> <p>2009. aasta veebruaris kärbiti kohalike omavalitsuste eelarvetele laekuva tulumaksu osa 11,93%-lt 11,4%-le (so -0,53%) (-29 480 419€) ning vähendati tasandusfondi vahendite mahtu -21 090 844€ võrra. Kõnealuse kärpeotsusega on tulubaasi kärbe perioodil 2009-2014 vähendanud kohaliku elu korraldamiseks mõeldud raha juba -288,5 miljonit €, sh 2014. aastal -52,3 miljonit €. Märgime, et selle võrra on linnades ja val-</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>2013. a lõpu seisuga ületasid KOVide tegevuskulu kokku absoluutsummas 2008. a mahtu. Riigieelarve tegevuskulud jõudsid samuti 2013. a lõpuks 2008. a tasemele. Tegevuskulude kasv on samas tempos.</p> <p>Euroopa Liidu perioodi 2015-2020 KOVidele minevate toetuste suurused ei ole veel teada. Nende lisandumisel KOV eelarvete seis paraneb</p> <p>KTK seisukoht: VK seisukoht ei ole asjakohane. EL vahendite kasutamine perioodil 2015-2020</p>
Ettepanek 1.1 Kohalikku eelarvesse laekuva tulumaksu osa järkjärguline taastamine																	
2013	2014	2015															
11,57	11,6	11,865															
2016	2017	2018															
12,13	12,13	12,13															

<p>1,63% (+14 740 209€). Kokku kahe aastaga (+29 480 419€)</p>	<p>dades võimalik vähem rahuldada elanike vajadusi neile vajalikke ja õigustatud teenuste osas. Täna on valitsus võtnud suuna taastada enamuses eluvaldkondades kriisi ajal tehtud kärpemeetuste eelne olukord (viimase näitena saab tuua riigiametnike uus palgasüsteem). Kahjuks ei ole vastavat otsust omavalitsuste erakorralise tulubaasi kärpe suhtes veel tehtud.</p>	<p>ei paranda kõigi omavalitsuste eelarvete seis. Puuduvad rahalised ettepanekud tulumaksu osas.</p> <p>Kohalike omavalitsuste tulude maht ning eraldised riigieelarvest (v.a. eraldised riiklike funktsioonide täitmiseks), mis jagunevad kõikide omavalitsusüksuste vahel, ei olnud veel 2013. aastal saavutanud kriisieelset taset.</p> <p>* kohalike omavalitsuste maksutulud (tulumaks, maamaks, keskkonnatasud), tasandusfond, eraldised teehoiuks ning haridustoe- tus kokku oli 2013.a. 1,105 mlr €, 2008.a. 1,153 mld € - vähenemine 4 %, sealhulgas eraldised tasandusfondi, kohalike teede hoiuks ja haridustoe- tuseks vähenesid samal perioodil 14 %</p> <p>*riigieelarve maksutulud (v.a. sotsiaalmaks ja töötuskindlustus- maks) suurenes 2013.a. võrreldes kriisieelse perioodiga (2007. aasta) 17 %:</p> <p>KTK eriarvamus: KTK jääb oma taotluse juurde.</p>																										
<p>Ettepanek 1.2 Kohalike eelarvete tasandusfondi järk-järguline taastamine.</p> <table border="1" data-bbox="135 1227 646 1529"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>74 252 137</td> <td>74 898 439</td> <td>86 030 159</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>+10 545 422</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>97 638 304</td> <td>97 638 304</td> <td>97 638 304</td> </tr> <tr> <td>+10 545 422</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Sh. tasandusfondi suurendamine keskkonnatasu laekumise ümbersuunamise kaudu</p> <table border="1" data-bbox="135 1688 646 1787"> <thead> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>616 302</td> <td>616 298</td> <td>616 301</td> <td>308 149</td> </tr> </tbody> </table> <p>Sh. kaevandusõiguse tasude kompenseerimine otse üleriigilise tähtsusega maardlate omavalitsustele</p>	2013	2014	2015	74 252 137	74 898 439	86 030 159			+10 545 422	2016	2017	2018	97 638 304	97 638 304	97 638 304	+10 545 422			2014	2015	2016	2017	616 302	616 298	616 301	308 149	<p>Kohalike eelarvete tasakaalus hoidmiseks on vajalik ka tasandusfondi taastamine 2009 aasta alguse tasemel proportsionaalselt ja ajaliselt sarnaselt tulumaksu taastamisega.</p> <p>Kuna muutus ka üleriigilistest maardlatest laekuv tulu omavalitsustele, peab vastavalt kokkuleppele tasandusfond suurenema.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>2013. a lõpu seisuga ületasid KOVide tegevuskulu kokku absoluutsummas 2008. a mahtu. Riigieelarve tegevuskulud jõudsid samuti 2013. a lõpuks 2008. a tasemele. Tegevuskulude kasv on samas tempos.</p> <p>Euroopa Liidu perioodi 2015-2020 KOVidele minevate toetus- te suurused ei ole veel teada. Nende lisandumisel KOV eelarvete seis paraneb.</p> <p>Riigikohtu lahendist tulenev keskkonnatasude tagasivõtmise mõju tuleb automaatselt arvesse 2015. a tasandusfondi arvestuses ning eraldi rahaeraldust ei ole vaja.</p> <p>Üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandusõiguse tasu muudatused kompenseeritakse ja vabane- nud vahendid suunatakse tasandusfondi vastavalt kokkulepitule.</p>
2013	2014	2015																										
74 252 137	74 898 439	86 030 159																										
		+10 545 422																										
2016	2017	2018																										
97 638 304	97 638 304	97 638 304																										
+10 545 422																												
2014	2015	2016	2017																									
616 302	616 298	616 301	308 149																									

2013	2014	2015	2016																				
2 157 050	1 540 748	924 450	308 149		<p>KTK arvamus: VK seisukoht et EL toetused parandavad omavalitsuste eelarvete seisu ei ole asjakohane, kuna EL vahendeid ei saa kasutada kõik omavalitsused. VK seisukoht ei sisalda ettepanekuid TF suuruse osas.</p> <p>KTK eriarvamus: KTK jääb oma taotluse juurde.</p>																		
<p>Ettepanek 2. Kohalike teede hoiu rahastamine vastavalt seadusele Kõigi teehoiuks eraldatavate vahendite jaotus kohalike omavalitsuste vahel peab toimuma ühtsetel alustel. Eriprojektide rahastamiseks vajalikud vahendid ei saa olla kavandatud mootorkütuse aktsiisist teehoiuks eraldatud vahendite hulgast.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10%</td> <td>10%</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>290265 000</td> <td>28 071 300</td> <td>44 210 250</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>25%</td> <td>30%</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>61 894 350</td> <td>81 236 334</td> <td>102 357 781</td> </tr> </tbody> </table> <p>Tabelis märgitud laekumise % mootorkütuse aktsiisist teehoiuks ette nähtud vahenditest, summad on mootorkütuse aktsiisi laekumise prognoosi alusel.</p>				2013	2014	2015	10%	10%	20%	290265 000	28 071 300	44 210 250	2016	2017	2018	25%	30%	30%	61 894 350	81 236 334	102 357 781	<p>Kohalike teede hoiuks eraldatavate vahendite maht ei ole piisav ning võrreldes riigi teedele eraldatavate vahendite mahuga ebaõiglane. Seadusandja on juba 1999. aasta veebruaris vastu võetud teeseaduses väljendanud tahet arvestada kohalike maanteed ja tänavate hoiuks sihtotstarbelise eraldise vajadusega riigieelarvest. Seaduse seletuskirjas on seejuures märgitud, et Eesti territooriumi ning teedevõrgu kompaktsuse tõttu tuleb käsitleda riigi, kohalike ja erateid ning tänavaid kui ühtset tervikut. Vt Riigikogu, 12. detsembril 2013.a. olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu "Kohalike teede hoiu korraldamine" (raport „Kohalike teede hoiu korraldamine“, (http://www.riigikogu.ee/index.php?id=66729) mis koondab teede rahastamisega seonduvad teemad ning esitab olulised seisukohad.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht. Teeregistri ja teehoiu toetuse arvestuspõhimõte korrastamine on vajalik. Teehoiu toetus tuleb tulenevalt riigieelarve baasestades §-st 48 üle tõsta toetusfondi.</p> <p>Kokkulepe: 2015 aastal tõstetakse valemialusel jaotatavad teehoiuvahendid toetusfondi hulka. Jätkatakse läbirääkimisi 2017 aasta võimalikeks muudatusteks Jätkata läbirääkimisi nii teede ja transpordi töörühmas kui ka rahanduse töörühmas teehoiuvahendite mahu osas.</p>
2013	2014	2015																					
10%	10%	20%																					
290265 000	28 071 300	44 210 250																					
2016	2017	2018																					
25%	30%	30%																					
61 894 350	81 236 334	102 357 781																					
<p>Ettepanek 3. Rääkida läbi laekuvate keskkonnatasude jaotumine KOV-I, KIK-I ja riigieelarve vahel ning määrata kõigi keskkonnatasude liikide ja komponentide osas kindlad protsendid, kui suur osa laekunud tasudest peaks kompenseerima KOV-le välismõjud ning võimaldama KOV-del seadusega ning seaduse alusel pandud keskkonnaülesannete täitmist.</p>				<p>Kehtiva seaduse järgi on keskkonnatasude laekumine RE, KOV-de ja KIKi vahel seotud konkreetse aasta tasumääraga. Selline süsteem ei ole läbipaistev, arvutused on keerulised ning laekumise jaotuse sisuline põhjendus seotuna valitud aasta tasumääraga on nõrk. Vajalikud on arutelud KEM sisuosakondadega ning läbirääkimised RaM-ga ja Valitsuskomisjoniga. Maksusüsteem peab olema selline, et inimesed ning sihtrühmad teaksid, mille eest nad maksavad ning poliitiline süsteem saaks inimeste/maksjate eelistusi täpsemalt peegeldada. Rakendatud peab olema nii horisontaalne kui ka vertikaalne õiglus.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Keskkonnatasude aluspõhimõtete korrastamine on vajalik. Oluline on kindlaks määrata, missuguste rahaliselt mõõdetavate mõjude hindamiseks on tasud ette nähtud. Toetame protsendi asemel KOVidele tasu suuruste määramist.</p> <p>KTK seisukoht: Rahanduse ja maksupoliitika töörühm peaks kujundama oma arvamus keskkonnatasude korrastamise põhimõtete osas.</p> <p>Kokkulepe: jätkatakse läbirääkimisi nii keskkonna töörühmas kui ka rahanduse töörühmas.</p>																		

<p>Ettepanek 4. Pealinna funktsioonide teostamise toetamine</p> <table border="1" data-bbox="146 286 406 365"> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> <tr> <td>0</td> <td>255 650</td> </tr> </table> <p>Eraldada Tallinna linnale kohalike omavalitsuste toetusfondi kaudu vahendid pealinna funktsiooni täitmisega kaasnevate kulude katmiseks (paraadide korraldamine jne.)</p>	2014	2015	0	255 650		<p>Valitsuskomisjoni eriarvamus</p> <p>Esialgsetel andmetel töötab Tallinna linnas ca 12 000 riigi asutuste töötajat. Pealinnaks olemisest teenib Tallinna linn rohkem tulumaksu kui 256 650 eurot aastas. Kui Tallinn toob välja pealinnaks olemisega seotud riiklikud kohused, on võimalik arutelu alustada.</p>
2014	2015					
0	255 650					
<p>Ettepanek 5</p> <p>Riigikogus menetluses olevate maamaksuseaduse muutmise seaduste (558 SE, 596 SE) vastuvõtmisel näha ette kohalikele omavalitsustele laekuva maamaksutulu vähenemise kompenseerimine</p>		<p>Kokkulepe: jätkatakse läbirääkimisi rahanduse töörühmas.</p>				

Muud ettepanekud	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus										
<p>Ettepanek 1. Alustada kohalike maksude süsteemi korrastamist, et laiendada omavalitsuste võimalusi tulu kogumiseks ja ettevõtluse toetamiseks maksusoodustuste kaudu, eesmärgiga kehtestada korrastatud süsteem aastaks 2017.</p> <p>Täiendada kohalike maksude loetelu turismimaksuga.</p> <table border="1" data-bbox="146 1182 630 1319"> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td colspan="4">Tegevused ettepaneku elluviimiseks</td> <td></td> </tr> </table>	2014	2015	2016	2017	2018	Tegevused ettepaneku elluviimiseks					<p>Kohalike maksude osakaal kohalike omavalitsuste eelarvetulude kujundamisel on marginaalne, moodustades kohalike omavalitsuste tulubaasist 1,3% (2011. aastal, enne müügi maksu kaotamist 3,2%, ehk 25,5 milj €). Kohalike omavalitsuste tulubaas ja tema kasutada olev maksusüsteem ei vasta juba ammu tegelikele vajadustele. Läbirääkimistel on mitmeid aastaid võetud plaani sellega tegelema hakata, kuid tegeliku tegevuseni pole jõutud. Seepärast teeme ettepaneku alustada selle tegevusega käesoleval aastal ja viia see lõpule aastal 2016.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Maksusoodustused ei sobi üldiselt maksustrateegiasse.</p> <p>Kohalike maksude fiskaalne mõju on väike. Selliste maksudega kaasnevad regionaalne ebavõrdsus ja suured administreerimise kulud. Arutelude alustamiseks peavad omavalitsusliidud esitama konkreetseid ettepanekud koos mõjuanalüüsiga.</p> <p>KTK arvamus: Kahjuks ei ole VK süvenenud KTK ettepaneku sisusse ja selle tõttu ei ole nende seisukoht asjakohane, ega sisalda ettepanekuid probleemi lahendamiseks. VK seisukoht ei sisalda ka nende enda seisukoha osas regionaalse ebavõrdsuse ja administreerimiskulude mõjuanalüüsi.</p> <p>KTK jääb oma taotluse juurde ning peab vajalikuks jätkata läbirääkimisi.</p>
2014	2015	2016	2017	2018								
Tegevused ettepaneku elluviimiseks												
<p>Ettepanek 2. Valmistada ette seadusemuudatused mille kohaselt kohalikesse eelarvetesse laekuv tulumaks ja maamaks muudetak kohalikeks maksudeks, mille suurust reguleerib seadusega määratud ulatuses kohalik omavalitsus. Kehtestamise aeg 2016.</p> <table border="1" data-bbox="146 1989 630 2047"> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </table>	2014	2015	2016	2017	2018	<p>Kehtiva seaduse kohaselt on need maksud ülekantavad maksud. Selline süsteem ei soodusta omavalitsuste fiskaalautonoomia toimimist, eriti arvestades seda et tulumaksust laekuvate vahendite maht moodustab kohalikes eelarvetes enamuse.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Riigieelarves maksude edasiandmine on vajalik eelarve ja raamatupidamise ühtlustamiseks.</p> <p>Elukoha vaba registreerimise tingimustes KOVidele tulumaksu määra otsustamise õiguse andmi-</p>					
2014	2015	2016	2017	2018								

<p>Tegevused ettepaneku elluviimiseks</p>				<p>ne suurendab veelgi võitlust maksumaksjate pärast. Tallinn ja ümbruskonna vallad meelitaksid madalamate määradega registrisse inimesi maapiirkondadest. Riigi kulud kasvaksid nõrgematele tulubaasi kindlustamiseks.</p> <p>Maamaksu ümbervaatamine on võimalik. Selle aruteluks võtmiseks on vajalikud põhjalikud mõjuanalüüsid.</p> <p>KTK arvamus: VK seisukoha esimene pool ei ole asjakohane ega sisalda arvamust KTK ettepaneku osas.</p> <p>VL seisukoha teine pool on aktsepteeritav elukoha registreerimise vabatahtlikkuse osas. Maamaksu osas tuleb jätkata tegevust</p> <p>KTK jääb oma taotluse juurde ning peab vajalikuks jätkata läbirääkimisi.</p>								
<p>Ettepanek 3. Kavandada seadusemuudatused, mille kohaselt kantaks kohaliku omavalitsuse eelarvesse:</p> <p>1) osa kohaliku omavalitsuse territooriumil tekkinud käibemaksuga maksustatavast käibest osa (näiteks 1 %) ;</p> <p>2) osa ettevõtete tulumaksust (näiteks 5%).</p> <table border="1" data-bbox="145 1263 628 1397"> <thead> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Tegevused ettepaneku elluviimiseks</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ettepaneku kohased vahendid kogutakse toetusfondi ja jaotatakse omavalitsuste vahel kokkulepitud arvestusliku mudeli alusel.</p> <p>Rakendumine aastast 2017.</p>	2014	2015	2016	2017	2018	Tegevused ettepaneku elluviimiseks					<p>Euroopa Komisjoni talitsuste töödokumendis „Eesti 2013. aasta riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi hindamine“ (29.5.2013 SWD(2013) 356 final), mis on lisatud nõukogu soovitusel, milles käsitletakse Eesti 2013. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2012-2017) kohta, osas 3.5. Avaliku halduse moderniseerimine, märgitakse, et olemasolev omavalitsuste rahastamissüsteem ei hõlma stiimuleid, mis ergutaksid kohalikke omavalitsusi toetama ettevõtlust ja töökohtade loomist ja seega suurendama oma tulusid; samal ajal võib nõrgemate omavalitsuste toetamiseks loodud tasakaalustusfond praegusel kujul kärpida motivatsiooni teha tulude suurendamiseks täiendavaid jõupingutusi. Kohalike omavalitsuste initsiatiivi suurendamiseks ettevõtluse arendamisel on otstarbekohane analüüsida ettevõtlusega seotud maksudest osa eraldamist omavalitsuste tulubaasi täiendamiseks, et kohtadel realselt tekiks võima-</p>	<p>Valitsuskomisjoni eriarvamus</p> <p>Käibe ja ettevõtluse tulu teket ei ole võimalik konkreetse KOViga seostada. Ettevõtete peakorterid asuvad keskustes ning ei ole teada, kuidas töökohad üle Eesti paiknevad. Toetuste sidumine maksulaekumistega vähendab riigieelarve paindlikkust.</p> <p>Erinevate maksude arvestuspõhimõtete keerukamaks muutmise asemel on mõistlik läbi rääkida KOV tulumaksu osa suurendamisega üle.</p> <p>KTK arvamus: jätkata läbirääkimisi.</p>
2014	2015	2016	2017	2018								
Tegevused ettepaneku elluviimiseks												

		lused ettevõtluse alustamisele kaasa aidata ja täiendavaid töökohti luua.											
<p>Ettepanek 4. Alustada läbirääkimisi tulumaksuseaduse muutmiseks, eraldamaks mitteresidentide tulumaks kohalikele omavalitsustele § 5 lg 1.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Ettepanekukohased tegevused</td> </tr> </tbody> </table> <p>Seaduse rakendamine alates 2016 aastast.</p>	2014	2015	2016	2017	2018	Ettepanekukohased tegevused							<p>Valitsuskomisjoni eriarvamus:</p> <p>Puudub selgitus, miks mitteresidentide eest peaksid KOVid tulumaksu saama. Mitteresidentidele kehtivad topeltmaksustamise vältimise lepingud. Kui välisriigi maksumäärad on kõrgemad kui Eestis, laekub maks välisriiki. Mitteresidendi seostamine KOViga on keeruline, sest 2013. a tehti Eestis väljamakseid 5635 isikule, kellest 1282 on KOV põhine aadress olemas.</p> <p>KTK arvamus: jätkata läbirääkimisi.</p>
2014	2015	2016	2017	2018									
Ettepanekukohased tegevused													
<p>Ettepanek 5. Analüüsida tasandusfondi toimimist, lisada tasandusfondi vahendid kapitalikulude katmiseks, va. kohalikud teed.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Ettepanekukohased tegevused</td> </tr> </tbody> </table> <p>Rakendada korrastatud süsteem aastaks 2017.</p>	2014	2015	2016	2017	2018	Ettepanekukohased tegevused					<p>Tasandusfond kehtiva kujul ei tööta optimaalselt, arvesse ei võeta tegelikke vajadusi. Tasandusfondi valemi tulu- ja kulukomponentide väärtuste ning tasandusfondi mahu määramine peab toimuma läbirääkimiste kokkuleppe ülesannete maksumuse alusel. Omavalitsuste tulubaasis pole vahendeid vara amortisatsioonikulude katmiseks. Süsteem vajab korrastamist ja omavalitsuste tulud peavad võimaldama katta ka vara seisundi taastamise kulud.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Tasandusfondi valem on kavas üle vaadata.</p> <p>KTK arvamus: VK seisukoht ei sisalda kavatsuse elluviimise aega ja tähtaega.</p> <p>Kokkuleppe: Jätkatakse läbirääkimisi tasandusfondi valemi üle.</p>	
2014	2015	2016	2017	2018									
Ettepanekukohased tegevused													
<p>Ettepanek 6. Analüüsida kohalikesse eelarvetesse tehtavate toetusfondi kaudu tehtavate eraldiste otstarbekust ja kokku leppida selle arvel omavalitsuste tulude suurendamine.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Ettepanekukohased tegevused</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ettepanekute elluviimine alates 2017 aastast.</p>	2014	2015	2016	2017	2018	Ettepanekukohased tegevused					<p>Toetusfondi kaudu eraldatakse omavalitsustele juba ligi veerand omavalitsuste eelarvete kogumahu, see on viinud omavalitsused järjest suuremasse sõltuvusse keskvalitsuse ja erakondlikest poliitilistest otsustest Riigikogus. Omavalitsuste fiskaalautonoomia tagamiseks on otstarbekas analüüsida vähemalt osa nende vahendite arvel omavalitsuste tulude suurendamist.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Toetuste süsteem on plaanis üle vaadata. Riigieelarve baaseseaduse kohaselt lõppeb ülemineku aeg 2017. a.</p> <p>KTK arvamus: VK seisukohast ei selgu kas VK nõustub KTK ettepanekuga.</p> <p>Kokkuleppe: Jätkata läbirääkimisi toetussfondi põhimõtete üle.</p>	
2014	2015	2016	2017	2018									
Ettepanekukohased tegevused													
<p>Ettepanek 7. Tagada riigi andmekogudesse andmete esitamise ja sellega seotud ülesannete rahastamine riigi eelarvest. Arvutada välja kulude suurus ja kavandada rahalised vahendid riigi eelarves.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="5" style="text-align: center;">Ettepanekukohased</td> </tr> </tbody> </table>	2014	2015	2016	2017	2018	Ettepanekukohased					<p>Riigikontrolli 31. oktoobri 2013 aruande „Andmete esitamine riigi andmekogudele valdades ja linnades“ kohaselt täidavad kohalikud omavalitsused riigi andmekogude pidamisega seotud ülesandeid, mis on olemuslikult riigi ülesanded. Vastavalt KOKS § 6 lg-le 5 tuleb kohalikule omavalitsusele</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Koostöös SiM-iga on kavas riiklike registrite eest vastutavatele ministriumitel paluda KOVide andmete korje ja andmebaasidesse esitamise ülesande olemust detailsemalt analüüsida.</p> <p>KTK arvamus: VK seisukoht ei</p>	
2014	2015	2016	2017	2018									
Ettepanekukohased													

tegevused			seadisega pandud kohustustega seotud kulud katta riigieelarvest.	sisalda arvamust KTK taotluse osas, pigem vaid tulevikukavast, ilma tähtaega nimetamata. VK käsitleb teemat kitsalt sotsiaalvaldkonna probleemina. Samas on riiklike registrite nimistu pikem ning nende haldamisega seotud kulutused on jäetud omavalitsuste kanda. Kokkulepe: Pooled jätkavad läbirääkimisi
<p>Ettepanek 8. Tagada Riigikohtu üldkogu 16. märtsi 2010 kohtuotsuse nr 3-4-1-8-09 täitmine, millega tunnistati põhiseadusega vastuolus olevaks selliste õigustloovate aktide andmata jätmise, mis sätestaksid, millised seadusega kohaliku omavalitsuse üksustele pandud kohustused on omavalitsuslikud ja millised riiklikud, ja eristaksid kohaliku omavalitsuse üksustele kohaliku elu küsimuste otsustamiseks ja korraldamiseks ette nähtud raha riiklike kohustuste täitmiseks mõeldud rahast ning näeksid ette kohaliku omavalitsuse üksustele seadusega pandud riiklike kohustuste rahastamise riigieelarvest.</p>	Põhiseadust järgiva regulatsiooni kehtestamata jätmise piirab kohalike omavalitsuste põhiseaduses sätestatud enesekorraldusõigust, õigust piisavatele rahalistele vahenditele ja on vastuolus õigusriigi põhimõttega. Riik peab tagama jõustunud kohtulahendite täitmise.	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Riigikohtu lahendi resolutsioon on täidetud. 2014 viiakse läbi KOV ülesannete kohta detailne andmete korje. KTK arvamus: KTK ei nõustu VL seisukohaga, kuna puudub õigusakt, millega on otsustatud kohaliku omavalitsuse tulude suurus neile pandud ülesannete täitmise kulude katmiseks. Kokkulepe: Pooled jätkavad läbirääkimisi.</p>		
<p>Ettepanek 9 Kaaluda võimalusi eraldada kohalikele omavalitsustele tulumaksu ka pensionide osas.</p>		<p>Kokkulepe: Jätkatakse läbirääkimisi rahanduse töörühmas.</p>		
Euroopa Liidu 2014-2020 toetusvahendite kasutuse kavandamisel:				
<p>Ettepanek 10. Vahendite eraldamisel kohalike omavalitsuste poolt kaasfinantseeritavate projektide rahastamisel tuleb lähtuda põhimõttest et iga prioriteetse suuna tasandil nähakse rakenduskavas ette EL –poolne rahastamise määr vähemalt 85% projekti maksumusest.</p>	Uuel EL eelarveperioodil tuleb luua süsteem, mis tagaks kõigile omavalitsustele erinevate valdkondade projektide rahastamisel ühtse omafinantseeringu määra	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Ei ole võimalik kõikides meetmetes ühetaoliselt määrata omafinantseeringu suuruseks 15%. Taotluste konkureerimisel on võimalik vähem arvestada omaosaluse suurust kui eelistavat kriteeriumi. Iga meetme määrase koostamisel tuleb otsustada omaosaluse suurus.</p>		
<p>Ettepanek 11. Rahandusministeeriumil taaskehtestada tingimused ja kord välisabi korras saadud raha eest kaupade soetamisel ja teenuse saamisel käibemaksu määr 0% kohaldamiseks ning käibemaksu tagastamiseks (juhul kui käibemaksu ei loeta KOV abikõlbulikuks kuluks).</p>	Juhul kui käibemaksu ei loeta KOV või KOV asutuse puhul abikõlbulikuks kuluks, tekib lisaks omafinantseeringule lisakoormus.	<p>Valitsuskomisjoni eriarvamus: Käibemaksu reeglid 2014-2020 perioodil ei muutu. 0%-se määra kohaldamine välisabi arvelt tehtud kuludele ei ole EL direktiiviga kooskõlas. KTK arvamus: VK ei ole võtnud arvesse rahanduse ja maksupoliitika töörühmas</p>		

		selgitatud, mida selle taotlusega on silmas peetud: et omavalitsuste poolt EL vahendite arvel projektide elluviimisel oleks käibemaks abikõlblik. KTK jääb oma seisukoha juurde.
--	--	--

Valitsuskomisjoni ettepanekud:

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus	KTK seisukoht/ kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hooldatava parameetri kaotamine tasandusfondi valemis toimub 4 aasta jooksul, vähendades hooldatava parameetri arvväärtust ja suurendades vanurite parameetri arvväärtust. - Muudatus rakendub, kui tasandusfondi kogusummat suurendatakse vähemalt 3 mln euro võrra. Parameetrite arvväärtusi suurendatakse lisasumma arvelt ühel määral. 	Alates 2008. a ei koguta uusi numbroid hooldatava puudega täiskasvanute kohta. Tasandusfondis võetakse aluseks 2006-2008. a keskmine number. Parameeter ei peegelda tegelikku olukorda ja arvestuslikku kuluvajadust. Sellest tulenevalt on tasandusfondi jaotus KOVide vahel moonutatud ja tekitab ebaõiglust.	Kokkulepe: Rahandusministeerium esitab hooldatava parameetri asendamise osas konkreetseid arvestused lähtudes hooldatavate puudega inimeste tegelikust arvust 2014 või 2015. aastal.
<p>Ettepanek 2.</p> <p>Rakendada tasandusfondi arvestustes üldmaa ja põllumajandusmaa osas arvestuslikku keskmist määra 1,1%.</p>	EMTA määratud maamaksu andmebaasis on tulnud esile vigu, et üldmaa alla kuuluvad ärimaad näidatakse põllumaa all (nt Viimsi näide) ja neile on määratud põllumaa maksumäär.	KTK arvamus: Puudub analüüs kui suures osas on esinenud vigu. 2015.a. tasandusfondi jaotamisel mitte muuta senist arvestusmeetodikat üldmaa ja põllumajandusmaa osas.
<p>Ettepanek 3.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aasta algusest rakenduvate looduskaitsealade maamaksu vähenemise mõju arvestamiseks tasandusfondis võetakse aluseks Maa-ameti infosüsteemi andmed; - Arvesse ei võeta looduskaitsealuste maade maksustamishinna muutumisi, kui kogumõju KOV kohta on alla 1 000 euro. 	Tasandusfondi arvestusliku maamaksu arvutamise aluseks on EMTA-le lõppenud aasta andmed. Eelarveaasta algusest jõustuvate looduskaitsealade piirangute ulatuse ja piiride muutumisest tingitud maamaksu muudatusi ei ole praegu tasandusfondis arvestatud. Kui aasta algusest rakendub looduskaitseala muutumisest tingitud olulise mõjuga maamaksu vähendus satub KOVi eelarve jooksva aastal keerulisse olukorda	Kokkulepe: pooled nõustuvad, et: <ul style="list-style-type: none"> - Aasta algusest rakenduvate looduskaitsealade maamaksu vähenemise mõju arvestamiseks tasandusfondis võetakse aluseks Maa-ameti infosüsteemi andmed; - Arvesse ei võeta looduskaitsealuste maade maksustamishinna muutumisi, kui kogumõju KOV kohta on alla 1 000 euro.
<p>Ettepanek 4:</p> <p>KOVide tehoiu toetuse põhimõtete muutmine järgnevalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - valemil alusel jaotatav osa tõsta 2015. a riigieelarves toetusfondi alla ja tehoiu toetuse valem lisada toetusfondi püsivasse määrusesse; - alates 2017. a määrata tehoiu toetuse jaotamise aluseks olevad arv näitajad teeseaduses ja nende arvväärtused igaaastases riigieelarves; - alustada läbirääkimisi tehoiu toetuse 	Riigieelarve baasseaduse § 46 lõike 1 alusel tuleb KOV toetused riigieelarves jaotada toetusfondiks ja juhtumipõhisteks toetusteks. Kõik valemipõhised rahad kuuluvad toetusfondi hulka (RES § 48 lg 1 ja 2). Kehtib alates 2015. a riigieelarvest. Toetusfondi kuuluvate toetuste jaotusvalemid saavad olema püsivas määruses (§ 48 lg 4).	Kokkulepe: 2015 aastal tõstetakse valemil alusel jaotatavad tehoiuvahendid toetusfondi hulka. Jätkatakse läbirääkimisi 2017 aasta võimalikeks muudatusteks.

<p>ümbertõstmiseks jaotatuna tulumaksu ja tasandusfondi kaudu.</p>	<p>Toetusfondi määratud toetuse jaotamise aluseks olevad arvnäitajad (nt teede pikkus) tuleb kehtestada seaduses ja iga-aastases riigieelarves nende arvvaartused (nt toetus tee 1 km kohta). Säte peab olema täidetud 2017. a algusest (§ 48 lg 3 ja 126 lg 2).</p> <p>Teehoiu toetus on tulubaasiline vabaks kasutamiseks. Raha kasutamist ei kontrollita. Selline raha on mõistlik tõsta ühtlustatud tulude hulka (tulumaks ja tasandusfond)</p>	
<p>Ettepanek 5. Tasandusfondi valemist arvestuslike tulude hulgast kohalike maardlate kaevandusõiguse tasu väljavõtmine</p>	<p>Kohalike maardlate laekumised oli plaanis keskkonnatasude ümberkorraldusega välja võtta, et volatiilse iseloomuga tasu ei mõjutaks tasandusfondi toetuse suurust.</p>	<p>Kokkulepe: Võtta tasandusfondi valemist arvestuslike tulude hulgast kohalike maardlate kaevandusõiguse tasu välja.</p>
<p>Ettepanek 6. KOVides soovituslike suunistega stabiliseerimisreservi põhimõtete juurutamine</p>	<p>Tulumaksu potentsiaalset ülelaekumise korral tuleb koguda reserve, et languse tingimustes kulusid finantseerida. See aitab paremini kohaneda majanduse tsüklilisusega. Lisaks aitab kaasa valitsussektori struktuurse positsiooni parandamisele.</p>	<p>KTK seisukoht: KTK ei nõustu ettepaneku rakendamisega enne tulubaasi taastamist.</p>
<p>Ettepanek 3. Tulenevalt uuest riigieelarve seadusest tasandusfondi ja toetusfondi põhimõtete korrastamine.</p>	<p>Tasandusfondi ja toetusfondi jaotamise alusparameetrite arvvaartused tuleb aastaks 2017.a sätestada seadustes. Jaotuse aluseks olevate andmete tähtajad tuleb tuua varasemaks.</p>	<p>Kokkulepe: Jätkatakse läbirääkimisi.</p>

Muud ettepanekud	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1 KOVide eraõiguslikest isikutest tehingupartneritega tehingute avalikustamine</p>	<p>Avatuse ja läbipaistvuse parandamiseks tuleb raamatupidamise andmetes avalikustada praegu ühe reaga esitatud muude residentidega tehtud tehingud. Andmed avalikustatakse taaskäivitavas LEO rakenduses.</p>	<p>KTK seisukoht: KTK-le ei ole selge, mida selliste tehingute avalikustamine paremaks muudab.</p>

II. HARIDUS- JA NOORSOOTOÕ VALDKOND

Eesmärk: Eestis pakutav haridus on kvaliteetne, kättesaadav ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestav. Võrdväärsete võimaluste loomine võimete- ja huvidekohase ning kvaliteetse üldhariduse omandamiseks. Haridustoetuse jaotuse alused on ühtsed kõigile koolipidajatele omandivormist olenemata ning toetavad tugeva põhikooli, valikuterohke gümnaasiumihariduse kättesaadavust ning säästlikku hariduskorraldust.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud:

Haridustoetuse kogumaht peab kujunema kuni 2012. aastani kehtinud valemi komponentide summast ja kindlustama õppekava täitmise kõigil kooliastmetel.

Haridustoetuse arvestuses peab pedagoogide tööjõukulude ja õppevahendite kulude arvestus olema koolide lõikes kulupõhine vastavalt 2001 aastal vastu võetud PGS § 42 muudatuse olemusele.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht Kokkulepe/ eriarvamus															
<p>Ettepanek 1. Pedagoogide ja tugipersonali tööjõukulude maht peab olema piisav.</p> <table border="1" data-bbox="145 692 616 853"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>172 229 404</td> <td>184 725 870</td> <td>arvestuslik</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table> <p>Pedagoogide ja tugipersonali tööjõukulude maht peab kujunema vastavalt töövõtjate esindusorganisatsioonide ja HTM kokkuleppele ning kajastuma läbirääkimiste lõpp-protokollis ning olema aluseks VV määrusele millega jaotatakse toetusfond omavalitsuste vahel.</p>	2013	2014	2015	172 229 404	184 725 870	arvestuslik				2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Õpetajate, tugipersonali ja kooli juhtide tööjõukulud peavad olema arvestuslikult kaetud, ning vastavalt poliitilisele otsusele suurendama kuni riigi keskmise palgani. Vastavalt 2012 aastani kehtinud haridustoetuse valemile tuleb välja arvutada koolide lõikes õppekava täitmiseks vajalikud vahendid ning planeerida selleks vajalikud vahendid haridustoetuse hulgas, kuna 2001 aastal võeti see ülesanne KOV poolt riigilt üle ja riik võttis omale kohustuse haridustoetuse eraldamiseks mahus, mis katab ülevõetud kohustuse täitmise kulud. Nii pedagoogide kui tugispetsialistide tegevuse eesmärk on sama – tagada koolikohustuslikele õpilastele PS § 37 hariduse andmine, seega rahastuse osas peab riik neid seega kohtlema võrdselt.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Õpetaja töötasu toetuse kasv ja selleks riigieelarvest lisavahendite eraldamine on jätkuvalt riiklikuks prioriteediks.</p> <p>2015.a. riigieelarve eelnõus on kavandatud omavalitsustele antavaks hariduskulude toetuse mahuks esialgselt 223 610 000 eurot. Õpetajate tööjõukulude toetuse kasv selgub riigieelarve menetlemise käigus.</p> <p>Vastavalt VV tegevuskavale lubatakse omavalitsustele 2015. a. eraldatud riiklikust haridustoetusest finantseerida vajadusel ka koolides töötavaid tugispetsialiste või osta teenuseid maakondlikelt tugikeskustelt. Vastavad õigusaktide muudatused on ettevalmistamisel.</p> <p>Kokkulepe: Riigieelarvelise toetuse maht õpetajate tööjõukulude toetuseks peab kasvama.</p> <p>KTK kommentaar: nõustume, et võimaldatakse finantseerida koolis töötavate tugispetsialistide töötasu kuid haridustoetuses ei ole selleks piisavalt vabu vahendeid.</p> <p>Kokkulepe: Riigieelarvelise toetuse maht õpetajate tööjõukulude toetuseks peab kasvama.</p>
2013	2014	2015															
172 229 404	184 725 870	arvestuslik															
2016	2017	2018															
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik															
<p>Ettepanek 2. Õppevahendite kulud suurendamine.</p> <table border="1" data-bbox="145 1809 616 1935"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>57€</td> <td>57€</td> <td>95€</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table> <p>Õppevahendite kulud tuleb vastavalt 2001 aastal muudetud PGS katta kulupõhiselt.</p>	2013	2014	2015	57€	57€	95€	2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Õppevahendite soetamise toetuse eraldamisel pole arvestatud 2001 aasta kehtestatud PGS. Selle seaduse 2010 aasta muudatuste rakendamisel arvutati välja õpikute ja õppevahendite tegelik maksumus, rakendati seda aga seadusega vastuoluliselt vaid 60% ulatuses. Omavalitsuste hariduskulud pide-</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Lähtuvalt põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest ei kata riik kulusid vaid annab toetust õppekirjanduse tarbeks, arvestusega iga üldhariduskooli õpilase kohta 57. Täiendavalt on perioodil 2014-2020 planeeritud Euroopa Strukturfondide toetus ca 40 mln € digi-</p>			
2013	2014	2015															
57€	57€	95€															
2016	2017	2018															
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik															

<p>Õpikeskkonna muutusi (IKT rakendamisel) tuleb arvestada haridustoetuse kavandamisel.</p>	<p>valt kasvavad, toetus ei võimalda kindlustada õpilasi piisavalt õpikute ja teiste õppevahenditega, mis on vajalikud riiklike õppekavade rakendamiseks ning õppekavas sätestatud õpikeskkonna kaasajastamiseks. Alates 2016 aastast peab nende kulude maht olema seotud arvestusliku õppevahendite maksumusega ja arvesse võtma inflatsiooni.</p>	<p>taalse õppevara arendamiseks. KTK eriarvamus: PGS § 82 lg 3 tulenevalt peab riigieelarvest määratud toetus õppevahenditega seotud kulud katma.</p>																		
<p>Ettepanek 3. Toetus koolilõunakulude katmiseks peab suurenema</p> <table border="1" data-bbox="146 622 616 748"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0,78€</td> <td>0,78€</td> <td>1,3€</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>1,3€</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	0,78€	0,78€	1,3€	2016	2017	2018	1,3€	arvestuslik	arvestuslik	<p>Koolilõuna kulude katmiseks eraldatav toetus on väike ja sunnib omavalitsusi suunama järjest suuremaid summasid oma eelarvest koolilõuna kulude katteks. Alates 2017 aastast peaks eraldi koolitoiduks suurenema vähemalt inflatsiooni võrra.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Riik ei kata koolilõuna kulusid vaid annab toetust iga statsionaarsetes õppes õppiva õpilase kohta 136,5 € aastas. Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis 2014-2015 nähakse ette koolilõunatoetuse laiendamist ka gümnaasiumiõpilastele. Vastav põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatus on Riigikogus menetluses. Seaduseärite täitmiseks on planeeritud 2015.a. riigieelarvest täiendavaid vahendid. Kokkulepe: toetame koolilõuna toetuse laienemist gümnaasiumiõpilastele ja selleks otstarbeks riigieelarveliste vahendite arvestamist. KTK kommentaar: riigieelarvest eraldatakse toetust, mis ei kata tegelikke kulusid, seetõttu peaks vältima retoorikat „tasuta koolilõuna“.</p>						
2013	2014	2015																		
0,78€	0,78€	1,3€																		
2016	2017	2018																		
1,3€	arvestuslik	arvestuslik																		
<p>Ettepanek 4. Investeeringutoetus haridustoetuse hulgas peab järk-järgult kasvama.</p> <table border="1" data-bbox="146 1509 616 1697"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>3 044 464</td> <td>2 584 977</td> <td>16 031 255</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>+13 013 103</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>16 050 000</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>+18 745</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	3 044 464	2 584 977	16 031 255			+13 013 103	2016	2017	2018	16 050 000	0	0	+18 745			<p>Investeeringutoetus tuleb taastada 2008 aasta tasemel ja koos tasandusfondi uuendamise ning tasandusfondi hulka kapitalikulude lisamisega kanduks vahendid alates 2017 aastast üle tasandusfondi koos muu infrastruktuuri kapitalikulude katmiseks vajalike vahenditega.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Investeeringutoetus jääb 2014.a. tasemele, see jaotatakse õpilaste proportsioonist lähtudes. Riik planeerib suuremahulised investeeringud koolide taristute korrastamiseks. EL vahenditest on planeeritud perioodil 2014-2020 ca 240 mln. KTK eriarvamus: investeeringutoetuse maht kohalike omavalitsusi ei rahulda. EL vahendite temaatikat PGS ei käsitle. Ettepanek: lisada eraldi punktina ning anda HNT töörühmale ülevaade EL vahendite kasutamise kavast. Kokkulepe: Nõustume VK pakutud summaga investeeringutoetu-</p>
2013	2014	2015																		
3 044 464	2 584 977	16 031 255																		
		+13 013 103																		
2016	2017	2018																		
16 050 000	0	0																		
+18 745																				

<p>Ettepanek 5. Kavandada riigieelarves vahendid huvikooli seaduse § 21 lg 4 täitmiseks.</p> <table border="1" data-bbox="146 342 608 470"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td>128€</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>128€</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	0	0	128€	2016	2017	2018	128€	arvestuslik	arvestuslik	<p>Huvikooli seadust ei ole aastaid täidetud, tulenevalt vajadusest toetada noori omandamiseks laiapõhjalist haridust tuleb riigieelarvest toetada huvihariduse andmist.</p> <p>Huvihariduse eraldis peab alates 2017 aastast suurenema igal aastal inflatsiooni võrra.</p>	<p>seks 2015. aastal.</p> <p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Tuginedes Eesti Reformierakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsiooni tegevuskavale nähakse 2015.a. riigieelarve seaduse eelnõus kultuuriministri ettepanekul ette laste ja noortega töötavate treenerite töö väärtustamiseks vajalikud meetmed. Algatatud on õpilaste huvitegevuse toetamise kontseptsiooni väljatöötamine.</p> <p>Kokkulepe: detsembris 2014 toimuval HNT töörühma koosolekul esitleb HTM huvitegevuse kontseptsiooni erinevaid tööversioone.</p>
2013	2014	2015												
0	0	128€												
2016	2017	2018												
128€	arvestuslik	arvestuslik												
<p>Ettepanek 6. Toetus õpilas- ja noorteürituste ning aineühenduste tegevuse rahastamiseks</p> <table border="1" data-bbox="146 920 608 1048"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 171 149</td> <td>1 171 159</td> <td>1 288 264</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table> <p>Toetus on kavandatud kasutada maakondlike omavalitsusliitude kaudu</p>	2013	2014	2015	1 171 149	1 171 159	1 288 264	2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Toetus õpilas- ja noorteürituste ning aineühenduste tegevuse korraldamiseks on jäänud 2009. aasta tasemele ja ei vasta tegelikult vajalikele kulutustele. KOVID on olnud sunnitud järjekordselt rahastama seda ülesannet teiste kulude arvel. Eraldis peab kasvama ja alates 2016. aastast suurenema igal aastal vähemalt prognoositud inflatsiooni võrra. Arvestama peab, et 2009. aasta eelarve vähendamisega võeti KOVIDelt kohustus tegelda noorte- ja spordiküsimustega. Läbirääkimiste käigus on vaja täpsustada riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingu tingimusi maakondlikele omavalitsusliitudele. Vahendite jaotus peab lähtuma vastavalt 7-26 aastaste füüsiliste isikute arvust².</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Riik ei pea toetust jaotama lähtudes noorsootööseaduses sätestatud noorte arvust 7.-26, kuna ressurss on mõeldud üldhariduskoolide õpetajate aineühenduste ja koolijuhtide ühistevõtte arendamiseks ning õpilaste ainealaste olümpiaadide ja ettevõtmiste toetuseks. HTM täpsustab vajadusel toetuse kasutamise lepingu tingimusi enne lepingute kahepoolset allkirjastamist 15 maakondliku omavalitsusliidu ja 4 suurema linnaga.</p> <p>KTK eriarvamus: KTK jääb oma ettepaneku juurde</p>
2013	2014	2015												
1 171 149	1 171 159	1 288 264												
2016	2017	2018												
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik												
<p>Ettepanek 7. Toetust õpilaskodude ülalpidamiseks on vaja suurendada.</p> <table border="1" data-bbox="146 1619 608 1747"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2 000</td> <td>2 000</td> <td>2 030</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	2 000	2 000	2 030	2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Õpilaskodudes riiklikult toetatavate kohtade maksumus (2000€ toetatava koha kohta) ei vasta tegelikele kuludele, see peaks kasvama ning igaaastaselt sisaldama ka inflatsioonimäära.</p> <p>Läbirääkimiste käigus on vajalik täpsustada riiklikult toetatavate õpilaskodu kohtade arvu suurendamise võimalust ning kohtade jaotust.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Riik ei kata kulusid vaid annab õpilasepõhist kohatoetust. Koostöös koolipidajatega analüüsitakse õpilaskodu riikliku kohatoetuse senist kasutamist ja räägitakse läbi riiklikult toetatavate õpilaskodu kohtade jaotuse põhimõtted.</p> <p>Kokkulepe: jätkame läbirääkimisi. Koostöös koolipidajatega analüüsitakse õpilaskodu riikliku kohatoetuse senist kasutamist ja räägi-</p>
2013	2014	2015												
2 000	2 000	2 030												
2016	2017	2018												
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik												

² Tulenevalt Noorsootöö seaduse § 3 lg 1

		takse läbi riiklikult toetatavate õpilaskodu kohtade jaotuse põhimõtted.												
<p>Ettepanek 8. Kavandada vastavalt PGS toetus õpilaste transpordi rahastamiseks</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>0</td> <td>13 000 000</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	0	0	13 000 000	2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Kohalikud omavalitsused kulutavad aastas ligikaudu 20 miljonit eurot õpilaste kooliveole (piletite kompenseerimine, avalike liinide doteerimine, oma transpordi kulud, tellitud transpordi kulud). Tuludes selleks vahendeid pole ette nähtud.</p> <p>Seoses koolivõrgu muutustega, eriti gümnaasiumide osas, suurenevad kulud transpordile veelgi. Riik peab võtma kaasvastutuse, lisama haridustoetuse valemisse täiendava komponendi ja eraldama omavalitsustele vähemalt poole kulude mahus toetust õpilaste koolitranspordi kulude katmiseks. (jaotussüsteem tuleb välja töötada vastavalt transpordi vajavate õpilaste arvule)</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>KOV ülesandeks on KOKS § 6 lõike 1 järgi korraldada elanike sh õpilaste valla- ja linnasisest transpordi. Õpilaste transport on maakondliku ühistranspordi selgroog ning riigi poolset dotatsiooni kasutatakse vajalikus mahus õpilaste transpordi korralduseks. Transpordi arengukavas ja selle rakenduslikus planeeritakse igaaastased riigieelarvelised toetused maakondadele ühistranspordi sh õpilaste transpordi korralduseks.</p> <p>KTK seisukoht: HTM seisukoht on väär, maakondlikku transporditoetust ei ole senini saanud kasutada õpilastranspordi rahastamiseks. Dotatsioon on läinud üldiseks piletihinna alandamiseks. Transpordi arengukava ei anna sisendite vahendite eraldamiseks riigieelarvest, kuna eelarvestrateegias seda seni arvestatud pole.</p> <p>Kokkulepe: jätkame läbirääkimisi toetuse eraldamiseks.</p>
2013	2014	2015												
0	0	13 000 000												
2016	2017	2018												
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik												

Muud ettepanekud	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Analüüsida Vabariigi Valitsuse määruse nr 131 on vastu võetud 06.10.2011 – „Tervisekaitse nõuded koolieelse lasteasutuse maalale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrashoiule“ ja Vabariigi Valitsuse määruse nr 84 on vastu võetud 30.05.2013 „Tervisekaitse nõuded koolidele“ ja PGS muudatused mõju ja kavandada lisandunud kulude katteks omavalitsuste tulude suurendamist.</p>	<p>Viimastel aastatel muudetud õigusaktidega lisanduvat kulu omavalitsustele ei ole piisavalt analüüsitud. Praktikas toob see kaasa omavalitsustele kulu mille katmiseks nende tulude maht ei ole piisav.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Valitsuskomisjon on valmis Omavalitsuste Koostöökogu poolt analüüsitud õigusaktidega seonduvaid ettepanekuid arutama.</p> <p>Kokkulepe: jätkatakse läbirääkimisi kaasates Sotsiaalministeerium kui määruse välja töötanud institutsioon.</p>
<p>Ettepanek 2. Haridustoetuse mudeli väljatöötamisel tuleb luua haridustoetuse vahenditest haridusreserv.</p>	<p>Haridustoetuse jaotuse muudatustega kaotati toetuse reserv, mis raskendas haridusvaldkonna finantseerimist aasta viimases kvartalis. Probleemi lahenduseks on vaja reserv taastada.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Reservi loomiseks puudub seadusandlik alus. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatus on ettevalmistatud nii, et toetust oleks võimalik jaotada 2 korda aastas lähtudes õppeaasta vahetusest tingitud õpilaste arvu muutusest st</p>

		<p>toetuse arvestamisel oleks võimalik arvestada nii õpilaste kasvu kui ka kahanemisega.</p> <p>Kokkulepe: jätkame läbirääkimisi hariduskorralduslikke aluste põhimõtete osas.</p>
<p>Ettepanek 3. Korraldada maakondlike karjääri- ja õppenõustamisteenuste keskuste (Rajaleidja keskuste) jätkuv rahastamine riigi poolt</p>	<p>Kuni 2013. aasta aprillini toimus õppenõustamis-keskuste rahastamine ESF programmist „Õppenõustamissüsteemi arendamine” ning karjääri-keskuste rahastamine ESF programmist „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“ (programm lõpeb märtsis 2014. a). Antud programmide jätkamine on igati vajalik ja nõuab täiendavat rahastamist riigieelarvest, sh peale programiperioodi lõppemist.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>EL Struktuurifondide toel kavandatud meetmest „Õppenõustamise ja karjäärinõustamise arendamine ja kättesaadavuse tagamine 2014–2020“ nähakse ette süsteemi rakendamiseks ressursse ca 35 miljonit eurot.</p> <p>Kokkulepe: jätkatakse programmi rahastamist.</p>
<p>Ettepanek 4. Analüüsida erakooli- ja põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse vastastikust mõju ja kõrvaldada neis sisalduvad vastuolud.</p>	<p>Erakooliseaduse muudatuste tõttu ei ole kohalikul omavalitsusel võimalik mõjutada erakoolide loomist. Neil puudub isegi informatsioon erakoolile kohtuandmise kohta. Samas on kohalikul omavalitsusel kohustus üleväljal pidada piisaval arvul koole hariduse andmiseks. Lisaks munitsipaalkooli ülalpidamisele on PGS muudatustega pandud kohustus finantseerida ka erakoolide majanduskulu. Erakoolide omanike ja lapsevanemate vahendite osakaal koolide ülalpidamisel on langenud alla 10% kooli kuludest.</p> <p>(Väljavõte riiklikust statistikakogumikust: Omanike ja lapsevanemate vahendite osakaal alus- ja üldhariduslike erakoolide ülalpidamisel on langenud 2005 aasta 28,1 % - 3,5% kooli kuludest.)</p> <p>Erakoolid on muutunud äriprojektiks, tulu teenimiseks omanikule.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Vastavalt VV tegevuskavale jätkatakse põhimõttega, et rahastamise põhimõtted on sõltumatult kooli omandivormist.</p> <p>Valitsuskomisjon on valmis arutama KTK poolseid ettepanekuid PGS-i ja erakooliseaduse muutmise kohta.</p> <p>Kokkulepe: analüüsime seadusandlust ja pakume koostöös välja ettepanekud seadusandluse muutmise osas.</p>
<p>Ettepanek 5. Kohalike omavalitsuste poolt hallatavate erivajadustega laste koolide pidamise kulude katmine riigieelarvest.</p>	<p>Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 2 lõikele 4 tagab riik koolide asutamise ja pidamise nägemis-, kuulmis- ja kõnepuudega õpilastele, liikumispuudega õpilastele, kellel lisaks liikumispuudele esineb täiendav hariduslik erivajadus, liitpuudega õpilastele, intellektipuudega õpilastele, tundeelu- ja käitumishäiretega õpilastele ning kasvatus-eritingimusi vajavatele õpilastele.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Riik annab hariduslike erivajadustega õpilaste õppekava täitmiseks kõrgemat pearahapõhist toetust.</p> <p>Kohaliku omavalitsuse pidamisel oleva hariduslike erivajadustega õpilastega kooli pidamise kulude katmise hüvitamiskohustust põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 2 lg 4 ei sätesta.</p>

	<p>Vastavalt PGS § 2 lg-le 4 kehtib hüvitamiskohustus täies mahus, st samadel alustel riigi erikoolidega peab rahastama kõigi, sealhulgas KOV-ide omandis olevates üldhariduskoolides, sh tavakoolides õppivate nägemis- ja kuulmispuudega õpilaste, liikumispuudega õpilaste, kellel lisaks liikumispuudele esineb täiendav hariduslik erivajadus, tunde- ja käitumishäiretega õpilaste, toimetuleku- ja hooldusõppel olevatele õpilaste ning kasvatuseritingimusi vajavate õpilaste õppetegevust.</p> <p>(nt Tallinnas 4 kooli- mille kulu nendele koolidele. 2013. aastal oli 1 586 tuhat eurot).</p>	<p>KTK eriarvamus: HTM ei arva- mus ei ole asjakohane ega käsitle KTK ettepanekus käsitletud prob- leemi.</p>
<p>Ettepanek 6. Finantseerida PGS-iga sätestatud uued täiendavad kulutused (IBO rakendamine, õpilaste arengu toetamine, turvalisuse tagamine, HEV koordinaator jms.).</p>	<p>Vastavalt 01.01.2014 jõustunud PGS'le on kohalikule omavalitsusele seatud kohustusi, mis nõuavad täiendavat finantseerimist riigieelarvest.</p> <p>(Nt §16 lg 4 IBO rakendamine - õppe täiendavaks rahastamiseks riigieelarvest haldusleping koolipi- daja ja HTM ministri vahel.).</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ei kohusta omavalitsust IBO õpet läbi viima.</p> <p>IBO õppe täiendavaks rahastamiseks sõlmib Haridus- ja Teadusmi- nisteerium iga-aastased toetusle- pingud Tallinna ja Tartu linnaga kogumahas ca 0,3 mln.</p> <p>Kokkulepe: jätkame vajadusel vastavasisuliselt läbirääkimisi.</p>

Valitsuskomisjoni ettepanekud:

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	KTK seisukoht/ kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Õpetaja töötasu on haridustoetuse jaotuses prioriteediks</p>	<p>Õpetaja töötasukasvuks planeeritakse haridustoetuse sisemisi ja majanduskasvust taotletavaid lisaressursse.</p>	<p>Kokkulepe: õpetaja töötasu on haridustoetuse jaotuses prioriteediks</p>
<p>Ettepanek 2. Haridustoetuse jaotuse põhimõtted toetavad säästlikku hariduskorraldust, tugeva põhikooli ja valikute- rohke gümnaasiumihariduse kättesaadavust igas maakonnas.</p>	<p>Haridustoetuse jaotuse põhimõtete läbirääkimise protsess kestab, muudatusi käsitlevad arvestused ja analüüs on teostamisel. Kvaliteetne ja valikuterohke gümnaasiumiharidus tagatakse riigi ja KOV koostöös. Riigigümnaasiumite loomine võimaldab KOVidel panustada senisest enam põhihariduse andmisele ja vabastab gümnaasiumi pidamisega seotud kuludest.</p>	<p>KTK arvamus: HTM senine tegevus ei ole suunatud nende endi ettepaneku täitmisele.</p> <p>Kokkulepe: õpetaja töötasuks on vajalik leida täiendavaid riigieelarvelisi ressursse</p> <p>Eriarvamus: haridustoetuse kogumaht peab kujunema kuni 2012. aastani kehtinud valemiga komponendide summast ja kindlustama õppekava täitmise kõigil kooliastmetel.</p>

III SOTSIAAL-, TÖÖ JA TERVISHOIU VALDKOND

Eesmärk: tagada inimeste sissetulekute, elukvaliteedi ja sotsiaalse turvalisuse suurenemine ning inimeste tervena elatud eluea pikenedamine.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht / kokkulepe/ eriarvamus						
<p>Ettepanek 1. Toimetulekupiiri tõstmine</p> <table border="1" data-bbox="145 539 560 611"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>76,7€</td> <td>90€</td> <td>100€</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	76,7€	90€	100€	<p>Arvestades inimeste igapäevakulude kasvuga (hinnatõusud) ja miinimumpalga ning tulumaksuvaba miinimumi ebapiisavat kasvu on vaja tõsta toimetulekutoetuse maksmise aluseks olevat toimetulekupiiri.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Kuna toimetulekupiir vajab regulaarset ülevaatamist on Sotsiaalministeerium taotlenud toimetulekupiiri tõstmist RES 2015-2018 raames 10 euro võrra alates 2016. aastast. 2014. aastast tõstisime toimetulekutoetuse maksmise aluseks olevat toimetulekupiiri (76,7€-lt 90 €-ni); lastega perede vaesuse vähendamiseks tõstame 2015. aastast toimetulekutoetuse määramisel laste tarbimiskaalu 1,0-ni (praeguse 0,8 asemel).³</p> <p>KTK kokkulepe: KTK võtab ministeeriumi senise tegevuse teadmiseks.</p>
2013	2014	2015						
76,7€	90€	100€						
<p>Ettepanek 2. EL struktuurivahendite programmiperioodi 2014-2020 jaotusplaanis arvestada kohalike omavalitsuste sotsiaalhoolekande objektide investeringute vajadust.</p>	<p>Kohalike omavalitsuste tulubaasis puuduvad vahendid kapitalikulude katmiseks. Lähiajal puuduvad riigieelarves piisavad tulud, et KOV tulubaasi nendeks kuludeks piisavalt suurendada. Samas investeringud selles valdkonnas on hädavajalikud juba lähiaastatel.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: EL struktuurivahenditest ei ole programmiperioodil 2014-2020 planeeritud KOV sotsiaalhoolekande objektide investeringute rahastamise meetet. Vahendid on algaval perioodil kavandatud eelkõige erihoolekandeteenuste teenuskohtade kaasajastamiseks (kuni 1400 kvaliteetse teenuskoha loomine), mida ka KOVd saavad taotleda. Koostöös Siseministeeriumiga toetatakse Linnapiirkondade jätkusuutliku arengu meetmest lapsehoiu- ja alushariduse infrastruktuuri loomist.</p> <p>KTK eriarvamus: KTK jääb oma taotluse juurde.</p>						
<p>Ettepanek 3. Kavandada saastekvoodi ühikute müügist saadud vahendite arvelt, läbi rohelise investeerimisprogrammi vmt meetme investeringud ka kohalike omavalitsuste sotsiaalobjektide energiasäästu parandamiseks.</p>	<p>Sotsiaalhoolekande arenguks on vajalikud täiendavad investeringud nii energiasäästu kui ka teenuste arendamise seisukohalt (päevakeskused, erihooldus, puuetega inimeste ligipääsetavus jms).</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Meetme investeringute kavandamine ei kuulu Sotsiaalministeeriumi pädevusse.</p> <p>KTK eriarvamus: taotledes SoM kaasabi saastekvoodi ühikute müü-</p>						

³ Vt. valitsuskomisjoni seisukohtade pikemateks selgitusteks Sotsiaalministeeriumi elektroonilise koosoleku protokoll

		gist saadavate vahendite arvelt investeeeringuteks sotsiaalobjektide energiasäästu parandamiseks.
Ettepanek 4. Näha ette hoonete rekonstrueerimisel ja kaasajastamisel takistusteta liikumise projektide rahastamine riigi eelarvelistest vahenditest või Euroopa Liidu finantsperioodil 2014-2020 ERF vahenditest.	Euroopa Sotsiaalharta ratifitseerimisel ei arvestatud piisavalt omavalitsuste arvamustega ja praegu puuduvad omavalitsustel vahendid puuetega inimestele ligipääsetavuse parendamiseks ja turvalisuse tagamiseks.	Valitsuskomisjoni seisukoht: EL struktuurivahenditest ei ole programmiperioodil 2014-2020 planeeritud hoonete rekonstrueerimisel ja kaasajastamisel takistusteta liikumise projektide rahastamist. Küll aga on vahendeid planeeritud eluruumide kohandamiseks puuetega inimestele, et tagada nende parem toimetulek igapäevases keskkonnas. KTK eriarvamus: KTK võtab ministeeriumi senise tegevuse teadmiseks kuid jääb oma taotluse juurde.
Ettepanek 5. Näha riigieelarves ette piisavad vahendid ööpäevaringse erihoolekandeteenuse kättesaadavuse tagamiseks psüühilise erivajadusega inimestele.	Ooteaeg riiklikult finantseeritavale teenusele on küll eelmise aastaga võrreldes vähenenud, kuid siiski on jätkuvalt neid erihoolekande teenuse kliente, kellele teenust osutamata jätta ei saa ja kellele osutatava teenuse eest on KOV sunnitud tasuma oma eelarve vahenditest.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Erihoolekande järjekordade lühendamise küsimustega tegeletakse jooksvalt ning vastavalt võimalustele on eelarvet suurendatud. RES 2015-2018 raames on taotletud täiendavaid vahendeid järjekordade vähendamiseks. Hetkel on probleemiks pigem teenuskohtade puudus ja turu võimekus mahtusid tösta, kui järjekorrad. Väljatöötamisel olev erihoolekande arengukava on mh suunatud teenustele jõudmise aja lühendamisele. Lisaks aitab probleemi lahendamisele kaasa investeeeringute suunamine erihoolekande teenuskohtade loomisele. KTK eriarvamus: ministeerium ei kavanda lahendust KTK taotluse rahuldamiseks. KTK jääb oma taotluse juurde.
Ettepanek 6. Näha riigieelarves ette piisavad vahendid ravikindlustuseta isikutele esmatasandi arstiabi kättesaadavuse tagamiseks	2013. aastal osutati AS Ida-Tallinna Keskhaigla ravikindlustamatute osakonnas statsionaarset abi 404 ravikindlustusega hõlmamata isikule. Vastuvõtul sama osakonna ambulatoorses osas, lisaks perearstide vastuvõtul ja öömajade/varjupaikades öendusteenuse osutaja poolt said esmatasandi arsti/õe abi kokku 1737 patsienti. Linnaeelarveliste vahendite kulu 2013.a oli 353 145 eurot.	Valitsuskomisjoni seisukoht: 2008. aastal VV kabinetile esitatud kontseptsioon üldarstiabi tagamiseks ravikindlustamata isikutele on uuendamisel 2014 jooksul, rakendamise olulise rahalise mõju tõttu sõltub riigieelarve võimalustest. KTK eriarvamus: KTK jääb oma taotluse juurde.
Ettepanek 7. Analüüsida võimalusi ja kindlustada öendusteenuse kätte-	Puudub piisav teenuse riiklik finantseerimine. Näiteks	Valitsuskomisjoni seisukoht: Iseseisva öendusabi rahastamise

<p>saadavus krooniliste tervisehäiretega kodanikele kodus</p>	<p>õendusteenust kroonilistele haigetele kodus said Tallinnas 2013. aastal 186 isikut 1431 ravijuhuga, mis moodustab üldisest vajadusest 1/3. Linnaeelarveliste vahendite kulu 2013.a. oli 138 672 eurot. Teenust rahastatakse osaliselt ka Eesti Haigekassa poolt, kuid mitte vajalikus mahu.</p>	<p>mahte EHK eelarves on suurendatud ennaktempo. Seoses uute õendushaiglate valmimisega on ennaktempo suures osas tähendanud statsionaarse õendusabi mahude kasvu läbi struktuurse kallinemise. Koduse õendusabi rahaliseks mahuks on 2014. aastal planeeritud 4,337 miljonit eurot, mis on 6% suurem võrreldes 2013. aasta eelarvega. 2014 jooksul analüüsitakse koostöös teenuseosutajate õendusabi teenuste sisu ja hindasid.</p> <p>KTK arvamus: VK seisukoht ühtib KTK taotlusega.</p> <p>Kokkulepe: 2014. a jooksul analüüsitakse koostöös teenuseosutajatega õendusabi teenuste sisu ja hindasid.</p>
<p>Ettepanek 8. Puuetega inimestele puudetoetuse maksmisel lähtuda võrdse kohtlemise printsüübist.</p>	<p>Sotsiaalkindlustusamet (SKA) tõlgendab Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadust nii, et kui puudega isik asub hoolekandeesutusse, siis sotsiaalkindlustusamet lõpetab puudetoetuse maksmise. Seda sõltumata hoolekandeesutuse omandivormist.</p> <p>Tegelikult selle isiku kulud ei vähene ja toetuse maksmise lõpetamine tekitab ebavõrdse kohtlemise.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Inimesi tuleb kohelda võrdselt, kuid hoolekandeesutuses viibivale isikutele puuetega inimeste sotsiaaltoetuste mittemaksmine on õiguspärane ja ülaltoodud seisukohaga arvestav. Puuetega inimeste toetustest ei ole kohane finantseerida hoolekandeesutustes teenuste osutamist. Toetust makstakse nende teenustega seotult, mis on konkreetsele inimesele vajalikud ja ei kuulu hoolekandeesutuse põhistandardisse. Selline korraldus kohtleb kõiki hoolekandeesutuses viibivaid isikuid võrdselt sõltumata sellest, kas neil on puue või mitte.</p> <p>Kuna kehtiv PISTS regulatsioon võib konkreetsete juhtumite valguses tekitada õigusselgusetust, planeerime sätete sisulisemat ülevaatamist kohandamiseks vajadusel sätet tänapäevaste oludega.</p> <p>KTK eriarvamus: KTK ei nõustu VK arvamusel ja on jätkuvalt seisukohal, et isikuid ei kohelda võrdselt.</p>

<u>Muud ettepanekud</u>	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Analüüsida toimetulekutoetuse väljamaksmise ja vajaduspõhise peretoetuse korraldamise</p>	<p>Sotsiaalvaldkonnas omavalitsuste poolt osutatavate teenuste administreerimiskulude analüüs on vanane-</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Eraldi analüüsiks me hetkel vajadust ei näe. Aastate lõikes on</p>

<p>sega seotud administreerimiskulude mahtu ning teenuste arendamisega seotud kulutuste katmist riigieelarvest.</p>	<p>nud, lisandunud on uued teenused, mille administreerimiskulu ei ole adekvaatselt hinnatud. Nende teenuste administreerimiskulude katmisel lähtuda põhimõttest, et antud kulude katteks peab riik eraldama vahendid mahus mis katavad ära tegeliku kulu.</p>	<p>eraldatud KOVidele (eelmisel aastal toimetulekutoetust saanute ja vajaduspõhist peretoetust taotlenute arvu alusel) vahendeid järgmiselt: 2012 – 817 957 €; 2013 – 987 852 €; 2014 - 909 577 €.</p> <p>Viimase aasta jooksul on täiustatud STARi tehnilist lahendust, mis säästab KOV aega andmete sisestamisele ja kontrollimisele. Seega riik on KOVde administreerimiskulude katmise ja optimeerimise vajadusega arvestanud ja arvestatakse ka edasistel infosüsteemi arendustel.</p> <p>KTK eriarvamus: VK arvamusega ei saa nõustuda. Peretoetuste administreerimiskulud arvestatakse seni eraldi. KTK jääb oma taotluse juurde.</p>
<p>Ettepanek 2. Tagada proteeside ja abivahendite teenuse korraldamisega seotud kulude katmine ning proteeside ja abivahendite taotluste menetlemiseks ja aruannete koondamiseks ja ministeeriumile edastamiseks loodud programmi AVE häireteta töö.</p>	<p>Teenuse tegevuste korraldamine ja vahendite kulude katmine ei ole piisav.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Abivahendite eraldamise ülesanne on kavas anda üle Sotsiaalkindlustusametile (SKA) ja osaliselt seotakse ka Töötukassaga. Vastavate aruannete koondamiseks ja ministeeriumile edastamiseks loodud programmi AVE häireteta töö tagamisega tegeletakse. Abivahendite korralduse üleminekuga 2015. luuakse SKA-le eraldi ka IT süsteem, mis saab osaks SKAIS2-st. Eelarve nappuse leevendamiseks otsime võimalusi täiendavate vahendite eraldamiseks eelarveaasta vältel.</p> <p>Kokkulepe: ministeerium otsib täiendavaid vahendeid abivahendite teenuse korraldamiseks.</p>
<p>Ettepanek 3. Keskvalitsuse poolt luua lähisuhtevägivalla ohvritele suunatud üleriigiline tugikeskuste võrgustik ning tagada nende finantseerimine riigieelarvest.</p>	<p>Kõik piirkonnad ei ole täna kaetud lähisuhtevägivalla ohvritele suunatud varjupaikadega, millest tulenevalt ei ole ohvritele pakutav abi igal pool kättesaadav. Puudub ka teenuse jätkusuutlik rahastamine - see on korraldatud läbi HMN poolse projektitoetuste ning erinevate KOVide poolsete toetuste.</p> <p>Kuna tegemist on spetsiifilise teenusega, mille osutamine nõuab diskreetsust jmt, siis peame oluliseks, et riik toetaks lähisuhtevägivalla ohvritele suunatud üleriiklike varjupaikade võrgustiku loomist ning hakkaks</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Lähisuhte vägivalla ohvritele suunatud varjupaikade rahastamisel on toimunud märgatav edasimineku. Alates 2014. aastast rahastab enamikke lähisuhtevägivalla ohvritele suunatud varjupaikade riik. Järgmisel aastal riigieelarvesse on vajalikud vahendid planeeritud. Me oleme nõus, et varjupaikade teenus võiks olla ühetaolisemalt kättesaadav kõikides maakondades ja arvestame edasiste hangete korraldamisel.</p>

	teenust rahastama 100% riigieelarvest.	<p>KTK arvamused: KTK nõustub VK sooviga ühetaolisemaks kättesaamiseks erinevates maakondades.</p> <p>Kokkulepe: Ministeerium peab seda vajadust silmas edasiste hange korraldamisel.</p>
<p>Ettepanek 4. Tagada STAR programmi tõrgeteta töö ja viia läbi STAR-i arendused kooskõlastatult KOVde vajadustega.</p>	<p>STAR-i arendustööd on programmi muutnud kasutajasõbralikumaks, kuid riik peab jätkuvalt kavandama arendustöid STAR programmi täiustamiseks. STAR andmeaida arendamisel tuleb arvestada KOVde tegelike vajadustega (töö lähteülesanne kooskõlastada KOVdega).</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Pidevalt tegeletakse STAR arendustega, et tõsta infosüsteemi kasutusmugavust ning tagada selle tõrgeteta töö. Andmeaida hangete lähteülesanded tehakse KOVdele kommentaaride esitamiseks kättesaadavaks. Samuti kaasatakse KOV esindajaid aruannete testimisfaasis.</p> <p>Kokkulepe: andmeaida hangete lähteülesanded tehakse kohalikele omavalitsustele kommentaaride esitamiseks kättesaadavaks. Samuti kaasatakse kohalike omavalitsuste esindajaid aruannete testimisfaasis.</p>
<p>Ettepanek 5. Vahendite eraldamine kohalikele omavalitsustele eestkostega seotud täiendavate kulude katteks.</p>	<p>Eestkostjaks olemisega kaasneb väga suur töökoormus sotsiaaltöötajatele ja kulu KOVle. Leiame, et riik on jätnud eestkostega kaasnevad kulud ja koormuse KOVde kanda, vaatamata et SHS sätestab, et sotsiaalministri ülesanne sotsiaalhoolekande juhtimisel ja korraldamisel on eestkostesutuste tööd reguleerivate õigusaktide väljatöötamine, mida seni ei ole tehtud. Eestkostet reguleeriva perekonnaseaduse⁴ kohaselt võib riik ette näha eestkoste teostamiseks täiendavaid rahalisi toetusi Justiitsministeeriumi vahendusel, seni ei ole kehtestanud eestkostjale makstava tasu ja kantavate kulude arvestamiseks täpsemat korda ja piirmäärasid.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Viidatud säte on oma kehtivuse kaotanud. Säte tunnistati käesoleva aasta alguses kehtetuks sest 01.07.2010 jõustunud perekonnaseadus ei tunne enam eestkostesutuse mõistet. Lisaks kuulub eestkoste instituuti puudutavate küsimuste väljatöötamine Justiitsministeeriumi pädevusse. Seega KOV ülesanded eestkoste teostamisel ja korraldamisel tulenevad Perekonnaseadusest. Nimetatud muudatusega eristati selgemalt eestkoste kui perekonnaõiguslik institutioon ning sotsiaalhoolekandelistest ülesannetest.</p> <p>Kokkulepe: jätkatakse läbirääkimisi ning leidma sobivaid lahendusi, et KOV kui eestkostja ülesanded ja roll saaksid täpsustatud.</p>

⁴ § 192 lg 4 (vastu võetud 18.11.2009)

IV KULTUURI- JA SPORDI VALDKOND

Eesmärk: Tagada eesti kultuuriruumi elujõulisus eesti rahvuse ja kultuuri kestmiseks ja arenguks läbi aegade. Kultuuri kättesaadavuse parandamine.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht															
<p>Ettepanek 1. Vahendid rahvaraamatukogude teavikute soetamiseks ja raamatukogude infosüsteemi arendamiseks.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 767 370</td> <td>1 767 370</td> <td>2 002 430</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	1 767 370	1 767 370	2 002 430				2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Eraldised rahvaraamatukogudele on samal tasemel 2009. aastaga ja ei ole piisavad valdkonna rahastamiseks. Kohalike omavalitsuste eelarvete koormus on järsult suurenenud. Vahendite maht peab kasvama vähemalt inflatsiooni võrra, praegune rahastamine ei kata vajadusi.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Toetus jääb 2014. aasta tasemele</p>
2013	2014	2015															
1 767 370	1 767 370	2 002 430															
2016	2017	2018															
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik															
<p>Ettepanek 2. Suurendada vahendeid ujumise algõpetuse läbiviimise kulude katmiseks.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>230 080</td> <td>230 080</td> <td>253 088</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> <td>arvestuslik</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	230 080	230 080	253 088				2016	2017	2018	arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik	<p>Riikliku õppekava raames läbiviidav ujumise algõpetus on kallinenud viimastel aastatel tunduvalt. Eriti maapiirkondades on vähe sobivaid ujulaid ning transpordi kulutused kasvavad kiiresti. Toetus peaks alates 2016. aastast suurenema vähemalt inflatsiooni võrra.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Toetus jääb 2014. aasta tasemele, lisavõimaluste korral toetame eelarve kasvu. KTK arvamus: KTK jääb seisukoha juurde, et alates 2016.a. peaks toetus suurenema vähemalt inflatsiooni võrra. Kokkulepe: 2015.a. eraldatakse vahendeid vähemalt 230 080 eurot.</p>
2013	2014	2015															
230 080	230 080	253 088															
2016	2017	2018															
arvestuslik	arvestuslik	arvestuslik															
<p>Ettepanek 3. Jätkata kooride-, rahvantsurühmade, orkestrite, tegevuse toetamist riigieelarvest.</p>	<p>Kohalike eelarvete tulud valdkonna toetamiseks ei ole piisavad.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Toetus jääb 2014. aasta tasemele.</p>															
<p>Ettepanek 4. Suurendada vahendite mahtu muinsuskaitsealaseks tegevuseks ja muinsuskaitse halduslepingute professionaalsemaks täitmiseks, sealjuures:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eraldada vahendeid muinsuskaitse- ja miljööväärtes piirkondades asuvate hoonete renoveerimistoetuseks; - Eraldada toetust ka Tallinna kirikute renoveerimiseks. 	<p>Kohalike eelarvete tulud valdkonna toetamiseks ei ole piisavad. Muinsuskaitsealaseks tegevuseks ei ole omavalitsuste tulubaasi vahendeid planeeritud, seega selle tegevuse rahastamine on toimunud teiste valdkondade rahastamise arvel.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Toetus jääb 2014. aasta tasemele ning jätkatakse läbirääkimisi Muinsuskaitse seaduse muutmise arutelude käigus.</p>															
<p>Ettepanek 5. Eraldada vahendeid kohalike omavalitsuste omanduses olevate kuid sisuliselt üleriigiliste objektide arendamiseks, sealjuures:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kultuuriobjektidele nagu Tallinna Loomaaed, Tallinna Lauluväljak; <p>Spordiobjektidele nagu Kalevi spordihall, Kadrioru staadion, Tondiraba</p>	<p>Arvestades asutuste riiklikku tähtsust ja seda et riigieelarvest toetatakse juba selliseid spordiasutusi nagu Tehvandi spordikeskus ja Jõulumäe Tervise- ja spordikeskus. Toetus on hädavalik et tagada asutuste areng.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Jätkame läbirääkimisi, otsitakse edasi sobivaid lahendusi üleriigilike objektide arenduste rahastamiseks.</p>															

spordikompleksi ujula ehitamine.		
Ettepanek 6. Eraldada vahendeid professionaalsete munitsipaalteenustuste, nagu Tallinna Kammerorkester ja Tallinna Filharmoonia tegevuse toetuseks.	Kuna riigieelarvest toetatakse juba Pärnu Linnaorkestrit ja Narva linna Sümfooniaorkestrit on vahendite eraldamine ka Tallinna kultuuriasutustele, mille külastajate areaal on laiem, õiglane.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Jätkatakse läbirääkimisi lahenduste leidmiseks.

Muud ettepanekud	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht
Ettepanek 1. Seadustada kohalike omavalitsuste kohustus tegelda rahvakultuuri säilitamise, arendamise ja maakondlikel liitudel ürituste korraldamine maakonnapõhiselt ning kavandada riigieelarves toetus kohalikele omavalitsustele ja maakonnaliitudele rahvakultuuri arendamise toetuseks.	Arvestades asjaolu, et omavalitsusi kultuurivaldkonnas rahvakultuuriliseks tegevuseks riiklikult ei toetata ja neil pole kohustust rahvakultuuri arenguga tegeleda ja maakonna piires selle valdkonna üritusi korraldada, on kuni omavalitsuste tulude suurendamiseni selle tegevuse tarbeks vajadus eraldada riigieelarvest toetus omavalitsustele ja maakondlikele omavalitsusliitudele selle ülesande täitmiseks.	Valitsuskomisjoni seisukoht: 2015. aastal riigieelarvest toetatakse rahvakultuuri maakondlikku tasandit 2014.a eelarve mahus, kuid samas läbirääkimised käivad. KOV kultuuriülesannete seadustamine on pikk protsess, mis eeldab KOKS muutmist.

V KESKKONNAHOIU VALDKONNAD

Eesmärk: Vastutustundliku suhtumise kujundamine loodusesse ning Eesti inimestele puhta ja looduslikult mitmekesise elukeskkonna säilitamine.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Rääkida läbi laekuvate keskkonnatasude jaotumine KOV-I, KIK-I ja riigieelarve vahel ning määrata kõigi keskkonnatasude liikide ja komponentide osas kindlad protsendid, kui suur osa laekunud tasudest peaks kompenseerima KOV-le välismõjud ning võimaldama KOV-del seadusega ning seaduse alusel pandud keskkonnaülesannete täitmist.	Kehtiva seaduse järgi on keskkonnatasude laekumine RE, KOV-de ja KIKi vahel seotud konkreetse aasta tasumääraga. Selline süsteem ei ole läbipaistev, arvutused on keerulised ning laekumise jaotuse sisuline põhjendus seotuna valitud aasta tasumääraga on nõrk. Vajalikud on arutelud KEM sisuosakondadega ning läbirääkimised RaM-ga ja Valitsuskomisjoniga. Maksusüsteem peab olema selline, et inimesed ning sihtrühmad teaksid, mille eest nad maksavad ning poliitiline süsteem saaks inimeste/maksjate eelistusi täpsemalt peegeldada. Rakendatud peab olema nii horisontaalne õiglus kui ka vertikaalne õiglus.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Ettepanek võetakse teadmiseks. Nõustume, et teadlikkuse tõstmine on tasude kõrval oluline meede ning keskkonnainfo jagamine ja näiteks arvetel kajastamine oleks võimaluse korral põhjendatud ⁵ . Ettepanek kattub suuresti KKM ettevalmistavast keskkonnatasude raamkava 2016-2020 planeerituga: KOV, KIK ja RE jaotust tuleb analüüsida lähtuvalt keskkonnatasude eesmärgipärasusest. Oleme teinud ka ettepaneku, et võiks olla konkreetne % määratud. Detailsem arutelu on raamkava väljatöötamise käigus. KTK arvamus: VK seisukoht ei esita taotluse lahendamiseks ettepanekuid. KTK jääb oma taotluse juurde.

⁵ Vt. valitsuskomisjoni seisukohtade pikemateks selgitusteks keskkonna töörühma 15.05.2014 koosoleku protokoll

<p>Ettepanek 2. Eraldada vahendid riigi- ja jätkuvalt riigi omandis olevate maade hooldamiseks:</p>	<p>Jätkuvalt on vajadus katta riigieelarvest Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate riigimaade hooldamise ja haljastamise kulu 2011. aasta mahust vähemalt 20% suuremas mahus ja katta ka riigieelarvest reformimata riigimaade hooldamise ja haljastamise kulud.</p>	<p>Reformimata riigimaade puhul on vajalik esmalt hinnata, milliste maade hooldusele vahendeid soovitakse kasutada. Kui tegemist on sellise maaga, mille puhul on vajalik ja võimalik selle munitsipaalomandisse andmine, maa tagastamise või erastamismenetluse lõpule viimine, ei ole riigipoolne finantseerimine põhjendatud. KOVil on kohustus ja tähtsajad maareformi läbi viimiseks, ja seejärel on maa omanikul võimalik korraldada maade hooldus, haljastamine jms. Keskkonnaministeeriumi eelarvest saab kasutada reformimata maade hooldamiseks raha juhul, kui on selgunud maa riigi omandisse jätmise võimalikkus⁶. Seega igaaastaselt eraldatav hooldusraha jääb samasse suurusjärku, et täita ka edaspidi hoolduskohustust sarnases mahus (60 000 eurot).</p>												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>60 000</td> <td>60 000</td> <td>75 000</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>75 000</td> <td>75 000</td> <td>75 000</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	60 000	60 000	75 000	2016	2017	2018	75 000	75 000	75 000		<p>KTK arvamus: jätkata läbirääkimisi</p>
2013	2014	2015												
60 000	60 000	75 000												
2016	2017	2018												
75 000	75 000	75 000												
<p>Ettepanek 3. Leida lahendus omavalitsusliitude ettepanekule tunnistada kehtetuks või vähendada kohustust kanda munitsipaalomandisse antud maa võõrandamisel riigieelarvesse 65 % maa turuväärtusest.</p>	<p>Vajalik on jätkata läbirääkimisi seadusandluse muutmiseks omavalitsuste territooriumil ettevõtluse arengu tagamiseks.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: antud teemal läbirääkimisi mitte jätkata (vähemalt mitte enne maareformi käigus maade munitsipaalomandisse andmise menetluste lõpuleviimist). Keskkonnaministeerium ei pea põhjendatuks vastavate sätete kehtetuks tunnistamist.⁷</p>												
<p>Ettepanek 4. Jätkata läbirääkimisi selleks, et luua kohaliku omavalitsusüksuse ülesannete täitmiseks ja arenguks vajalike maade eraomanikelt omandamise kulude kompensatsioonimehhanismid. Kaaluda Riigivaraseaduse täiendamist sättega järgmises sõnastuses: „ MRS § 31 lg 1 p 8 alusel</p>	<p>Vajalik on luua kompenseerimismehhanismid omanikele kuuluvate maade osas, mis on vajalikud omandada kohaliku omavalitsusüksuse ülesannete täitmiseks ja arenguks.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Ettepanekut võiks arutada rahanduse töörühmas, kui see lahendaks KOVide pidevalt tõstatatud probleemi uutele arendusaladele juurdepääsuteede väljaehitamiseks vajalike vahendite puudumise osas. Rahastamine eelarvest on otstarbekam, kui luua õiguslikke konstruktsioone</p>												

⁶ Vt maa ROJ korra punktis 21¹ nimetatud maa) ja mida riik ei ole veel jõudnud lõplikult vormistada. Kohalik omavalitsus ei saa eeldada, et riik katab selle maa hooldamise kulud, mille puhul maareformi läbiviimine sõltub üksnes KOV enda tahtest.

⁷ Sätete eesmärk oli tagada kontroll maa käibe üle ja vältida olukorda, kus KOV talle konkreetsel eesmärgil antud maa võõrandab ja riigil puudub sobilik vaba maa, mida sama eesmärgi täitmiseks omavalitsusele anda. Maareformi seaduse ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu SE 335 menetluse ajal 2013. aasta jaanuaris ja veebruaris arutati eelnõu muutmiseks esitatud ettepanekute hulgas MaaRS § 25 lõike 4 kehtetuks tunnistamise või muutmise küsimust ka Riigikogu maaelukomisjoni istungitel. Ettepanek otsustati jätta arvestamata (vt 12.02.2013 istungi protokoll) <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=1f886547-5d3b-42ad-b0a0-22c3be58d94a&>.

riigi omandisse jäetud maa võõrandamisel laekunud tasust kantakse 35% kohaliku omavalitsuse üksusele ehitusseaduse §-s 13 märgitud kohustuse täitmiseks.		juurdepääsuteede väljaehitamise kohustuse panemiseks krundiomanike õlule. KTK arvamuse: jätkata läbirääkimisi
Ettepanek 5. Lõpetada maksuvabastuste ja maksusoodustuste andmine maamaksust vabastamise või maamaksu vähendamise teel looduskaitsealuste ja muude looduskeskkonna kaitselistelt aladelt.	Hüvitada maadele seatud piirangute tõttu omanike vähenenud tulud otse riigieelarvest erinevate toetusmeetmete arvel.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Tegemist rahanduspoliitilise otsusega, mistõttu jätkatakse arutelu koostöös Rahandus- ja Siseministeeriumiga. KTK arvamuse: jätkata läbirääkimisi

Muud ettepanekud	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht:/kokkulepe/ eriarvamuse
Ettepanek 1. Täiendada looduskaitseseadust asendustäitmise ja sunniraha kohaldamise sätetega, et tagada asendusistutuse täitmine.	LKS § 45 sätestab, et tiheasustusalal asuvaid üksikpuid, välja arvatud kasvav mets metsaseaduse tähenduses ja viljapuud, tohib raiuda kohaliku omavalitsuse loa alusel. Loa andmise tingimused ja korra kehtestab kohalik omavalitsus. Muudatus tooks kaasa raieloa kõrvaltingimuse kohaldatava asendusistutuse kohustustuse tõhusama täitmise.	Valitsuskomisjoni seisukoht: küsimus lahendatud LKS § 70/2 lõikega 2, mis jõustus 01.05.2013. Kui selgub, et muudatusettepanek ei ole piisav, siis on vajalik Linnade Liidu motiveeritud seisukoht. ⁸ KTK arvamuse: Omavalitsusliidud esitavad täiendavad seisukohad.
Ettepanek 2. Täiendada Metsaseaduse § 41 punktiga, mis kohustab riiklikku Keskkonnaametit kooskõlastama tiheasustusalal väljaantava metsateatise KOV-ga.	Linnakeskkonnas, eriti Tallinnas, kuid ka mujal on raietööd kõrgendatud tähelepanu all ja raiumise alustamise korral pööratakse info saamiseks esimesena KOV poole. Metsad on tiheasustusaladel väga oluline väärtus ning seetõttu tuleb raietöid vaadata ka linnakeskkonna seisukohast mitte ainult metsamajandamise seisukohast.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Selleks, et KOV saaks seada metsaomanikule piiranguid vara kasutamiseks, peab selleks olema seaduslik alus ja selgelt välja toodud kitsenduste alused. Juhul kui KTK hinnangul ei rahulda täna ka planeeringutega kitsenduste seadmise võimalus, siis on vajalik täiendav motiveeritud seisukoht, millisel otstarbel soovitakse piiranguid seada, mis laadi oleksid piirangud ja millised kompenseerimismehhanismid rakenduksid. ⁹ KTK arvamuse: VK ei ole süvenenud KK taotlusse ja tema seisukoht ei puuduta üldse taotlust.
Ettepanek 3. Kehtestada võrdsed tingimused vooluveekogude ja maaparandussüsteemide kor-	Omavalitsuste piire ületavate vooluveekogude hoolduseks puudub terviklik finantseerimislahendus.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Kaalumisel on võimalused alates muudatuste tegemisest kehtivatesse

⁸ Järelevalvet käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise üle teostavad Keskkonnainspeksioon ja kohaliku omavalitsuse üksus või asutus keskkonnajärelevalve seaduses sätestatud korras. Järelevalvet teostaval isikul on õigus seaduse täitmise tagamiseks teha ettekirjutusi. Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib rakendada sunnivahendeid asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 32 000 eurot. (§ 70/2 lg 1-2)

⁹ Planeeringuga asula või elamu kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohtu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsa majandamisel võib kohaliku omavalitsuse üksus kokkuleppel maaomanikuga planeeringuga seada piiranguid uuendusraie tegemisel raieliigile ning lageraie tegemisel langi suurusele ja raievanusele. (Metsaseadus § 23 lg 1.)

<p>rastamise ja hooldamise finantseerimiseks tiheasustusaladel</p>	<p>Vooluveekogude seisundi parandamiseks on võimalik toetust taotleda Keskkonnainvesteeringute Keskusest.</p> <p>Maaparandusseaduse mõistes maaparandussüsteeme linna territooriumil ei ole. Linnade territooriumitel asuvad kraavid on rajatised, millede hoolduseks maaparandussüsteemide hoolduseks mõeldud toetused ei laiene.</p>	<p>määrustesse, mis aitaks selgitada ja paremini määrata veekogude tehiskust või looduslikkust aga ka juhiste koostamine erinevatel sihtrühmadele veekogude kaitseks sobivate lahenduste leidmiseks.</p> <p>KTK arvamuse: KTK toetab muudatuste tegemist kehtivatesse määrustesse, mis aitaks selgitada ja paremini määrata veekogude tehiskust või looduslikkust aga ka juhiste koostamine erinevatel sihtrühmadele veekogude kaitseks sobivate lahenduste leidmiseks.</p> <p>Kokkulepe: Ministeerium algatab muudatuste tegemise kehtivatesse määrustesse, mis aitaks selgitada ja paremini määrata veekogude tehiskust või looduslikkust aga ka juhiste koostamine erinevatel sihtrühmadele veekogude kaitseks sobivate lahenduste leidmiseks.</p>
<p>Ettepanek 4. Täpsustada ühisveevärgi seadust õiguste ja kohustuste osas sademeveesüsteemide korrastamiseks ja sademevee teenuse aluste kehtestamiseks.</p>	<p>Käesoleval hetkel ei ole üheselt määratud sademeveesüsteemide (kraavide, truupide) ning liigniiskete alade hoolduse korraldamine. See vajab õiguslikult reguleerimist ning lisaks ka sademeveerajatiste hoolduseks vahendite eraldamise küsimuse lahendamist.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniseadus on täpsustamisel, uue seaduse koostamisel arvestatakse ka neile küsimustele lahenduse leidmise vajadusega.</p> <p>KTK arvamuse: KTK toetab seisukohta, et uue seaduse koostamisel tuleb ka nendele küsimustele lahendus leida.</p>
<p>Ettepanek 5. Luua üleriiklik veebipõhine lemmikloomade register, mida haldaks riik ja kehtestada lemmiklooma omanikule kohustus mikrokiipimiseks ning üleriiklisse registrisse kassidekoerte kandmiseks.</p>	<p>Kehtiv lemmikloomade registri süsteem ei võimalda üleriigiliselt küsimust lahendada ning on liiga kallis.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht:</p> <p>KTK arvamuse: VK peaks oma arvamuse ettepaneku osas kujundama.</p>
<p>Ettepanek 6. Muuta Maa hindamise seadust maa hindamise korralisuse määratlemiseks. Valmistada ette ja viia läbi maa hindamine 2015 aastal.</p>	<p>Maa hindamise seadust ei ole täidetud. Hindamist on pidevalt edasi lükatud, edasilükkamise põhjendused ei ole pädevad ning rikuvad kohalike omavalitsuste õigusi ja piiravad maamaksust saadavat tulu. Viimane maa korraline hindamine toimus 2001. aastal. Maa hind ei ole korrelatsioonis maa turuhinnaga ning moonutab tegelikkust. Seaduse mittetäitmine mõjutab negatiivselt</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Rohkem maa korraliselt hindamisi ei tule. Riik teeb ettevalmistusi üleminekuks maa korraliselt hindamiselt nn reaajas hindamisele. Uue süsteemi valmisolek peab olema tagatud pooleteise aasta pärast.¹⁰</p> <p>KTK seisukoht: olemasoleva informatsiooni kohaselt ei ole Maaamet valmis reaajas hindamisele üle minema. KTK ei nõustu maa</p>

¹⁰ Eesti Reformierakonna ja Sotsiaaldemokraatlik Erakonna koalitsiooni tegevuskava kohaselt: „teeme ettevalmistusi üleminekuks maa korraliselt hindamiselt nn reaajas hindamisele“.

	KOV tulubaasi.	hindamise edasilükkamisega.
Ettepanek 7. Tagada kohalikele omavalitsustele õigus valikuteks, millise mudeli alusel korraldada jäätmehooldeteenust.	KOV eeldusi sh võimalusi ja garantiisid jäätmehooldele, kui riigi ühe elutähtsa teenuse, korraldamiseks ei tuleks jätkuvalt kitsendada või olematuks muuta vaid tugevamaks ja adekvaatsemaks muuta. Üleriigilised omavalitsusliidud on korduvalt läbirääkimistel ning oma kirjades sellele tähelepanu juhtinud, sh 2010. aastal ja sellele järgnevalt korraldatud jäätmeveo in-house erandi keelu sätestamise puhul Riigikogu poolt, millega KOVide otsustusõigust korraldada oma pädevusse kuuluvaid küsimusi parimal võimalikul moel piirati olulisel määral. Peame oluliseks tagada jätkuvalt jäätmeseaduses ka võimalus, kus jäätmevaldaja on kohaliku omavalitsuse kliendiks, mitte jäätmekäitleja otseseks lepingupartneriks.	Valitsuskomisjoni seisukoht: ettepanek võetakse teadmiseks ja märgitakse, et keskkonnaminister kutsub oktoobris kokku vastavateemalise nõupidamise. KTK seisukoht: Omavalitsused pöörduvad oma õiguste kaitseks Riigikohtu Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi poole.

VI MAJANDUSE, TEEDE, TRANSPORDI JA IKT VALDKOND

Eesmärk: Inimeste liikumine ja kaubavedu Eestis ning Eesti ja muu maailma vahel on kättesaadav, kiire ja turvaline.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus																		
<p>Ettepanek 1. Kohalike teede hoiu rahastamine</p> <p>Kõigi teehoiuks eraldatavate vahendite jaotus kohalike omavalitsuste vahel peab toimuma ühtsetel alustel.</p> <p>Eriprojektide rahastamiseks vajalikud vahendid ei saa olla kavandatud mootorkütuse aktsiisist teehoiuks eraldatud vahendite hulgast.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10%</td> <td>10%</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>290 265 000</td> <td>28 071 300</td> <td>44 210 250</td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>25%</td> <td>30%</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>61 894 350</td> <td>81 236 334</td> <td>102 357 781</td> </tr> </tbody> </table> <p>Tabelis märgitud laekumise % mootorkütuse aktsiisist teehoiuks ette nähtud vahenditest, summad on mootorkütuse aktsiisi laekumise prognoosi alusel.</p>	2013	2014	2015	10%	10%	20%	290 265 000	28 071 300	44 210 250	2016	2017	2018	25%	30%	30%	61 894 350	81 236 334	102 357 781	<p>Kohalike teede hoiuks eraldatavate vahendite maht ei ole piisav ning võrreldes riigi teedele eraldatavate vahendite mahuga ebaõiglane. Seadusandja on juba 1999. aasta veebruaris vastu võetud teeseaduses väljendanud tahet arvestada kohalike maanteed ja tänavate hoiuks sihtotstarbelise eraldise vajadusega riigieelarvest. Seaduse seletuskirjas on seejuures märgitud, et Eesti territooriumi ning teedevõrgu kompaktsuse tõttu tuleb käsitleda riigi, kohalike ja erateid ning tänavaid kui ühtset tervikut. Vt Riigikogu, 12. detsembril 2013.a. olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu "Kohalike teede hoiu korraldamine" (raport „Kohalike teede hoiu korraldamine“, (http://www.riigikogu.ee/in</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Seoses koalitsiooni tegevuskava eesmärgiga suurendada eelarve paindlikkust, vähendades tulude sidumist konkreetsete kuluartiklitega ei ole teehoiu rahastamine enam seotud kütuseaktsiisiga. Lisaks vähendatakse 2015 riigimaanteed teehoiu rahastamise üldsummat 25 mln € ja 2016-2017 aastatel 15 mln € võrra.</p> <p>Kohalike omavalitsuste teehoiu toetust 2015.a.-l ei vähendata ja see jääb 2014 aasta absoluutsumma tasemele - 28,013 mln €, mis moodustab teehoiu vahendite üldsummast 10,9 %.</p> <p>2016-2018 KOV teehoiuvahendid riigi eelarvestrateegias oluliselt ei muutu, kuid vastavaid summasid</p>
2013	2014	2015																		
10%	10%	20%																		
290 265 000	28 071 300	44 210 250																		
2016	2017	2018																		
25%	30%	30%																		
61 894 350	81 236 334	102 357 781																		

	dex.php?id=66729) mis koondab teede rahastamisega seonduvad teemad ning esitab olulised seisukohad.	täpsustakse 2016.a. RE ja eelarve strateegia menetlemise protsessis KTK arvamuse: KTK jääb oma taotluse juurde.
Ettepanek 2. Leppida kokku ja seadustada linnalisi asulaid läbivate teede omandivorm ja teehoiu rahastamine. Alustada olemuslikult linnu/valdu läbivate riigimaanteed, sh. TEN-T võrgustikku kuuluvate maanteed hoiu rahastamisega riigieelarvest.	Olemuslikult riigimaanteed ja riigile strateegiliselt tähtsate transpordiobjektide ühendusteena tuleb nende korrashoidu finantseerida riigieelarvest selleks eraldi kavandatavate vahendite arvel.	Kokkulepe: Jätkatakse läbirääkimisi pooli rahuldava tulemuse saavutamiseks. Vastava analüüsi läbiviimine on kajastatud ka Transpordiarengukavas 2014-2020
Ettepanek 3. Näha ette transpordivaldkonnas takistusteta liikumise projektide rahastamine EL struktuurivahendite programmiperioodi 2014-2020 transpordi valdkonna vahenditest.	Kohalikel omavalitsustel puuduvad vahendid kohalike teede ja tänavate piisavaks hoiuks, ning selliste projektide elluviimiseks.	Kokkulepe: Jätkatakse läbirääkimisi pooli rahuldava tulemuse saavutamiseks.

Muud ettepanekud	Põhjus	Valitsuskomisjoni seisukoht:/kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Kavandada riigieelarve toetus kohalike teede kohta vajalike andmete kogumiseks ja kandmiseks teeregistrisse läbi üldise teede inventariseerimise.	Teeregistri loomisel tekkis kohalikele omavalitsustele täiendav kohustus erinevate andmete kogumiseks ja kindlas formaadis andmekogule esitamiseks. Seetõttu pole käesoleva ajani teeregistris kõiki vajalikke andmeid kohalike teede hoiu planeerimiseks ning kaardimaterjalil kajastamiseks.	Valitsuskomisjoni seisukoht: ELL ja EMOL esitavad 17. septembriks MKM'le enda seisukoha selle kohta, kas ja millises rahalises ulatuses on omavalitsusliidud nõus kohalike teede inventariseerimise rahastamisega riigieelarves kohalike teede hoiu toetuseks eraldatud vahenditest. Kokkulepe: Reserveerida 2015. ja 2016. a teehoiuvahenditest kuni 250 000 eurot aastas teeregistri korrastamiseks kohalike omavalitsuste osalusena. Otsus projekti käivitamiseks võtta vastu peale projekti lähteülesande läbivaatamist ELL ja EMOL juhatuste koosolekul. Projekti edasilükkumisel jaotada konkreetseks aastaks reserveeritud vahendid omavalitsuste vahel valemipõhiselt hiljemalt aasta IV kvartalis.
Ettepanek 2. Võtta kasutusele kaardirakendus kus erinevate kihtidena on võimalik visualiseerida kohalike teede sh. erateede, ja kergliikluste olem, mida omavalitsused saaksid kasutada muuhulgas ka kergliikluste kaartide koostami-	Olemasolevas kaardirakenduses on visualiseeritud kohalikud teed, nimede ja numbriga. Puudub võimalus teelõikude otsimiseks km tähise järgi. Teid ei ole võimalik eristada tee omandivormi järgi. Kergliiklusteid otsida pole võima-	Valitsuskomisjoni seisukoht: Maanteeamet on algatanud projekti „Uus teeregister“, mille üks eesmärkidest on parandada ja laiendada võimalusi kaardiandmete kasutamiseks ja levitamiseks (näiteks kaardiandmete väljavõtete eksport

sel.	lik.	teistesse andmebaasidesse). KTK arvamus: KTK soovib täpsemat informatsiooni algatatud projekti kohta. Valitsuskomisjoni märkus: Projekti tutvustus tehti transpordi ja teede töörühma kohalike teede inventariseerimise töögrupi koosolekul 14. augustil 2014.
Ettepanek 3. Töötada välja ühtne mobiilne kaardirakendus Eestis jalgrattaga liiklemiseks.		Valitsuskomisjoni seisukoht: Kuna ettepaneku põhjendused puuduvad, siis jääb ebaselgeks, millise funktsionaalsusega kaardirakendust silmas peetakse. Teeme ettepaneku KOV liitudel sisustada konkreetsemalt esitatud ettepanekut ning peale seda saab jätkata läbirääkimisi kaasates vastavaid IKT eksperte.
Ettepanek 4. Teede inventariseerimisega paralleelselt kaasajastada teehoiu rahastamise süsteem, milles lähtuda kohalike teede pinnaühikust, tee seisundi ja liiklusintensiivsuse andmetest. Kavandada vahendid ka muude kohalike teerajastiste hoolduseks.	Teede pinnaarvestusel, seisukorral ja liiklussagedusel põhinev arvestus kajastab objektiivsemalt kohalike teede teehoiu vajadusi ning järgib võrdse kohtlemise põhimõtet.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Omavalitsusliidud esitavad ühise ettepaneku 2015. aastaks eraldatud valemipõhise toetuse jaotamise kohta hiljemalt 17. septembriks. Kui konsensusele ei jõuta siis jätkatakse samal viisil kui eelmisel aastal Kokkulepe: riigieelarves 2015 aastaks omavalitsustele teehoiuks kavandatud vahendid jaotatakse Riikliku Teeregistri andmete alusel teede pikkuse järgi suhtena 1/5 maanteede ja tänavate osas.
Ettepanek 5. Kaaluda teeseaduse § 27 täiendamist teel paikneva teevälise rajatise omaniku kohustusega hüvitada nende rajatise mittekorrasoleku tagajärjel tekkinud kahju (liikluskahju juhtumid seoses mittekorras kaevupäiste- ja luukidega).	Ehitusseadustik (SE 555), mis käsitleb ka teid, võeti Riigikogu menetlusse 10.12.2013.a. Kohalike omavalitsuste esindajad tuleb kaasata ehitusseaduse ja teeseaduse kodifitseerimise jätkuprotsessi.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Kuna eelnõu on juba Riigikogu menetluses, siis KOV liitudel palume esitada vastavad muudatusettepanekud otse Riigikogu eelnõud menetlevale juhtivkomisjonile
Ettepanek 6. Seadustada viivituseta võimalus järelevalveseadmete kasutusele võtmiseks omavalitsustes ja näha ette riigipoolne süsteemi ülalpidamiskulu katmine (võimalus on seadmete Maanteeametile vastutavale hoiule andmine või omavalitsustele sihtotstarbelselt järelevalvesüsteemi kulude katmine). Omavalitsuse initsiatiivil järelevalve seadmete rakendamisel	Kuna politsei tänane haldussuutlikus liiklusjärelevalves linnades on probleemne, ei ole võimalik tagada liikluskuulekust ja sellega kaasnevat ohutust pikemas perspektiivis ilma automaatsete järelevalveseadmeteta. Nii seadmete ülalpidamine kui uute seadmete hankimine ei tähenda riigile täiendavat finantskoormust, kuna nimetatud kulud saab katta seadmetega fikseeritud rik-	Valitsuskomisjoni seisukoht: Kohaliku omavalitsuse teedel järelevalveseadmete kasutamise seadustamise vastav liiklusseaduse eelnõu on läbinud esimese ministriumidevahelise kooskõlastusringi (EIS toimik 13-1552). Eelnõu Valitsusse saatmise tähtaeg on 2014 III kv. VK ei toeta ettepanekut, millega kohalikud omavalitsused võiksid uute järelevalveseadme-

näha ette trahvitulu laekumine kohalikule omavalitsusele osas, mis tagaks täiendavate järelevalveseadmete rakendamise.	kumiste trahvitulust.	te paigaldamisega riigile valimatult uusi rahalisi kohustusi peale sundida.
Ettepanek 7. Lähtudes Riigikohtu üldkogu otsusest, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil kavandada ühistranspordiseaduse muutmine, pidades silmas vajadust kompenseerida ühistranspordiseadusest tulenevate riigipoolsete sõidusoodustuste tõttu saamata jäävad tulud kohalikele omavalitsustele.	Valitseb ebanormaalne olukord, kus riik on omavalitsustele, sh Tallinna linnale pannud peale hulgaliselt kohustusi sõidusoodustuste andmise osas samas aga neid kulusid ei kompenseerita.	Valitsuskomisjoni seisukoht: Uue ühistranspordiseaduse eelnõu (404 SE) menetlemisel Riigikogus ei toetanud eelnõud menetlev juhtivkomisjon KOV liitude ettepanekut. Eelnõu võeti 18.06.2014 Riigikogust tagasi.
Muud ettepanekud IKT valdkonnas	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht:/kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Töötada välja Vabariigi haridusametuste 21.sajandi IKT infrastruktuuri kontseptsioon ja rakendada see hiljemalt 2016 aastal.	Antud lahendus annab võimaluse kõikidel vabariigi haridusametustel kasutada nii olemasolevaid kui ka loodavaid inforessursse (filmid, õppematerjalid jt) õppetöö taseme ühtlustamiseks erinevates haridusametustes sõltumata nende asukohest.	Valitsuskomisjoni seisukoht: MKM on valmis haridusametuste IKT infrastruktuuri kontseptsiooni väljatöötamises osalema, kuid eelkõige on selle kontseptsiooni koostamine siiski HTMi vedada. Kontseptsiooni raames tuleks pöörata tähelepanu ka juba loodud lahenduste laiapõhjalisemale kasutuselevõtule ¹¹ . Nõustume, et läbimõeldud ja selge <i>roadmap</i> olemasolu on vajalik. Kontseptsiooni kujundamisel on vaja pöörata tähelepanu ka jätkusuutlikkusele (eelkõige e-õppe sisu kvaliteedi tagamisel).
Ettepanek 2. Riigi tasandil uute infosüsteemide ja registrite loomisel kaasata kohalikke omavalitsusi projekti algatamise esimesest faasist alates.	Senine praktika omavalitsuste kaasamisel ei ole selge ja piisav.	Valitsuskomisjoni seisukoht: ootame SIM sisendeid selle osas, milliste konkreetsete süsteemide arendamisel on vajalik KOVe enam kaasata. Mitmete KOVidele suunatud lahenduste väljatöötamist veab SIM ning nende puhul on KOVid ilmselt piisavalt kaasatud.
Ettepanek 3. Riiklikult toetada kiire valguskaablipõhise lairibaühenduse jaevõrgu laiendamist turutõrke piirkondades. Selleks: a. vähendada sidevõrgu ehitamisega kaasnevat halduskoormust, lihtsustades vastavat õigusraamistikku. Rakendada „viimase miili“ põhimõtte ka omavalitsuste haldus	Arendatav valguskaablipõhine lairibavõrk ei kindlusta kiiret internetiühendus maapiirkondades. Täna suured teenusepakkujad ei ole huvitatud võrgu väljaarendamisest enamuses piirkondades tulevalt vähesest klientide arvust. Samas soovitakse laiendada kiireid Wifi võrke, mille kasutustasud ei	Kokkulepe: Jätkatakse läbirääkimisi

¹¹ Erasektor (näiteks kirjastused) on loonud mitmeid innovaatilisi lahendusi (platvorme), mille laiapõhjalisem kasutuselevõtt takerdub tänastesse rahastusmudelitesse, kuna kvaliteetse e-õppe sisu loomine on kulukam kui staatiliste pabermaterjalide loomine (näiteks kvaliteetne videomaterjal, animatsioonide loomine jmt on kulukas) ning tavapäraste „pearaha“-põhiste rahastusmudelite toel võtab kvaliteetse e-õppesisu väljatöötamine liigselt aega. Vaja on rahastada ka platvorme, mis võimaldavad e-õppesisu õpilase, õpetaja ja lapsevanemani viia.

ja haridushoonete ühendamiseks kiire internetiühendusega; b. edendada kiire interneti arendamist toetavat kogukondlikku algatust; c. toetada turutõrke aladel, sealhulgas maapiirkondades, „viimase miili“ ühenduste rajamist.	ole aga maapiirkondades vastuvõetavad.	
Muud ettepanekud elamumajanduse valdkonnas	Põhjendus	Valitsuskomisjoni seisukoht:/ kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1 Moodustada elamumajanduse küsimuste läbitöötamiseks elamumajanduse töörühm	Elamumajanduses on tõusetunud rida probleeme, mis vajavad lahendust	Valitsuskomisjoni seisukoht: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juures juba viiakse läbi korraliselt elamumajanduse ümarlaudu. Üleriigilised omavalitsusliidud esitavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ettepanekud teemade osas, mida soovitakse arutada.
Ettepanek 2 Toetada munitsipaalalamute ehitamist.		Valitsuskomisjoni seisukoht: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei näe võimalust toetada munitsipaalalamute ehitamist, kuid analüüsib võimalusi kuidas luua võimalused eraüürimajade turuletulekuks ja soodustada PPP stiilis ühisprojekte erasektori ja kohalike omavalitsuste vahel.

Valitsuskomisjoni ettepanekud:

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus	KTK seisukoht/ kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. KOVide teehoiu toetuse põhimõtete muutmine järgnevalt: <ul style="list-style-type: none"> - valemil alusel jaotatav osa tõsta 2015. a riigieelarves toetusfondi alla ja teehoiu toetuse valem lisada toetusfondi püsivasse määrusesse; - alates 2017. a määrata teehoiu toetuse jaotamise aluseks olevad arvnäitajad teeseaduses ja nende arväärtused iga-aastases riigieelarves; - alustada läbirääkimisi teehoiu toetuse ümbertõstmiseks jaotatuna tulumaksu ja tasandusfondi kaudu. 	Riigieelarve baasseaduse alusel tuleb KOV toetused riigieelarves jaotada toetusfondiks ja juhtumipõhisteks toetusteks. Kõik valemipõhised rahad kuuluvad toetusfondi hulka ja jaotusvalemid saavad olema püsivas määruses. Toetusfondi määratud toetuse jaotamise aluseks olevad arvnäitajad (nt teede pikkus) tuleb kehtestada seaduses ja iga-aastases riigieelarves nende arväärtused (nt toetus tee 1 km kohta). ¹² Teehoiu toetus on tulu baasiline vabaks kasutamiseks. Raha kasutamist ei kontrollita. Selline raha on mõistlik tõsta ühtlustatud tulude hulka (tulumaks ja tasandusfond)	KTK arvamus: Ettepanek on kajastatud rahanduse valdkonna valitsuse ettepanekute hulgas.

¹² Säte peab olema täidetud 2017. a algusest (§ 48 lg 3 ja 126 lg 2).

VII MUUD ETTEPANEKUD

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Valitsuskomisjoni seisukoht/kokkulepe/ eriarvamus															
<p>Ettepanek 1. Eraldada toetus üleriigilistele omavalitsusliitudele rahvusvahelise koostöö toetamiseks.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>117 000</td> <td>119 000</td> <td>125 000</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> <tr> <td>125 000</td> <td>130 000</td> <td>130 000</td> </tr> </tbody> </table>	2013	2014	2015	117 000	119 000	125 000				2016	2017	2018	125 000	130 000	130 000	<p>Rahvusvahelise koostöö toetuse vahendid vähenesid samuti seoses kärbetega. Kulud on aga kogu Euroopas kasvanud. Taotleme selle toetuseliigi kasvatamist ja viimist esmalt 2009. aastal tasemele ja hiljem suurendamist kuni 5% aastas.</p>	<p>Valitsuskomisjoni seisukoht: Jätkame rahastamist 2014. aasta tasemel.</p>
2013	2014	2015															
117 000	119 000	125 000															
2016	2017	2018															
125 000	130 000	130 000															

LÕPPSÄTTED

Pooled esitavad 2015. aasta eelarve läbirääkimiste lõpp-protokolli allkirjastatuna Vabariigi Valitsusele, kes selle koos 2015. aasta riigieelarve menetlemisega Riigikogule esitab.

Tallinnas 19. septembril 2014

Hanno Pevkur

Siseminister,
Valitsuskomisjoni esimees
(allkirjastatud digitaalselt)

Taavi Aas

Eesti Linnade Liidu juhatus
se esimees
(allkirjastatud digitaalselt)

Kurmet Määrsepp

Eesti Maaomavalitsuste
Liidu esimees
(allkirjastatud digitaalselt)